

DAMN HONEY - AFLEVERING 46 met Kim van Sparrentak

ML Dag lieve zonnestraaltjes en regendruppies, welkom bij DAMN, HONEY.

INSTART INTRO TUNE

NYD De podcast over shit waar je als vrouw van deze tijd mee moet dealen

ML Mijn naam is Marie Lotte

NYD En ik ben Nydia

ML Welkom bij aflevering 46. Vandaag niet vanuit onze thuisstudio maar vanuit Vondel CS. We zijn uitgenodigd door Julia en Steven van Podcast & Chill en normaal zijn er mensen te gast bij de opnames van Podcast & Chill, dat is zeg maar het hele idee, maar vanwege de corona-maatregelen is dat nu dus helaas niet zo. Wat wel zo is, is dat er gefilmd wordt en dat de opnames worden uitgezonden op Salto TV dus halloooo kijkers (haha). Dit is ook voor het eerst dat wij kijkers hebben dus hartstikke leuk.

NYD Ja, en deze aflevering gaan we het hebben over klimaat want het gaat helemaal de verkeerde kant op met Moeder Aarde en dat moeten we natuurlijk niet hebben. En bovendien bestaat er zoiets als klimaat-feminisme en daar weten wij eigenlijk veel te weinig van en we denken een groot deel van onze luisteraars ook niet.

ML Ja, en dus daarom hebben we uitgenodigd Europarlementariër Kim van Sparrentak, politica namens GroenLinks, milieu en klimaatactivist én feminist.

KS Yaaaay

ML **NYD** Welkom. Welkom, welkom.

KS Dank jullie wel.

NYD Eindelijk, het voelt alsof we je eigenlijk al acht keer te gast hebben gehad, maar dat is helemaal niet zo. Ik weet niet of het mogelijk is, maar zou je kort uit kunnen leggen wat het inhoudt om Europarlementariër te zijn? Kan dat, soort van, in een snippet?

KS: Ja, dat kan wel. Ik ben politica en ik ben... ik zit dus in het Europees parlement en daar vertegenwoordig ik de stem van het volk en dan heb ik het dus niet alleen over Nederland maar over alle Europeanen.

NYD Het volk. Ja, *crazy*. En dan namens 'de Groenen'..heet dat dan toch?

KS Namens de Groenen inderdaad, ik ben verkozen via Groenlinks en dan zit ik in een Europese fractie met allemaal Groenen uit heel Europa en proberen we de wereld wat feministischer en groener te krijgen.

ML *Lovely*. Voordat we het daarover gaan hebben eerst het volgende: Nydia heb jij nog iets onfeministisch uitgespookt *lately*?

NYD Nouja, niet *lately*, maar de afgelopen ik denk twintig jaar ofzo. Ja. Ik zit namelijk bij een bank, en die bank die heet de ING. Hij heette vroeger de Postbank toen ik ooit lid werd toen ik ik denk een jaar of tien ofzo was, weet ik eigenlijk niet, en daar zit ik nog steeds. En ik ging eventjes kijken op eerlijkegeldwijzer.nl en de ING krijgt een 3 van de 10 op klimaatverandering en gendergelijkheid. Een 4 op bosbouw en een 5 op mensenrechten. En we werden hier fijntjes op gewezen door onze uitgever, want zij moesten het geld overmaken.

ML Ik heb ook nog ING.

NYD En ze zei van: ik kan niet wachten op jullie mailtje van 'hey, we zijn overgestapt' want dit kan echt niet meer, en toen probeerde Marie Lotte nog van: 'ja maar ik heb allemaal spaarpotjes en dat valt dan allemaal, dat stort dan ineen', en toen stuurde

ze terug “de wereld stort in door de investering van de ING in fossiele energie en wapens”. Dus Myrthe, bedankt. Voor deze ....

ML Worden we eventjes met de neus op de feiten gedrukt.

NYD Echt. Ja, we moeten dat echt doen. Wisselen.

ML Ik weet het.

KS Het is echt niet zo moeilijk. Ik heb het een paar jaar geleden gedaan en ik heb het ook heel lang uitgesteld en uiteindelijk dacht ik ‘echt, heb ik het hierom zo lang uitgesteld?’

ML Maar zijn er ook spaarpotjes?

KS Hm. Nou, ik weet niet wat spaarpotjes zijn, maar je hebt wel gewoon spaarrekeningen, verschillende rekeningen en dat soort dingen net zoals een ‘gewone bank’.

NYD Ja, bij ING heb je zegmaar je hebt je spaarrekening en daar kun je nog allemaal losse categorietjes maken. Dus ik heb ‘leuke dingen met Daniël doen’, ‘rainy days’, ‘belastingdienst’. En dan heb je... dat werkt dus heel... sinds ik dat heb toegevoegd, heb ik opeens geld. Spaargeld, dus daarom, dat is denk ik ons..

ML *Same.*

NYD Maar er móet wel een eerlijke bank zijn, duurzame bank, die dat aanbiedt, dus wij gaan dat doen. En na de vakantie gaan wij dan zeggen, “wij hebben het gedaan”.

ML Ok.

KS Ok, ik zal het even checken in de volgende podcast of jullie het gedaan hebben.

ML Ja, heel goed.

NYD Houd ons *accountable*. Marie Lot?

ML Ja, ik of nee, *wij* gingen het in de vorige podcast met Yous en Yay hebben over eh, bloed, of tenminste ik ging een verhaal vertellen over bloed, heel lang, het

verhaal duurde heel lang, acht minuten lang duurde het en ik heb van elke seconde genoten, ik vond het leuk om te praten over bloed, met mannen. Maar, toen hoorde ik een paar dagen later van Nydia, die was eventjes op bezoek gegaan bij Sabine Staartjes, de leukste kledingontwerper *in town*, en Sabine die had ook naar die aflevering geluisterd en die had mij horen praten en die had toch wel eventjes.. haar initiële reactie was van 'Oe, ah, moet dat nou'. Over dat bloed.

NYD Waar die mannen, die coole mannen bijzitten.

ML Ja, precies. En had zichzelf, dat móest ik van haar benadrukken, toen heel snel daarop betraapt op die gedachte, ze was gewoon haar eigen programmering tegengekomen dat we niet mogen praten over menstruatie.

NYD Zo vertelde ze het ook tegen mij, van ik had zelf ook nog even een leermoment omdat ik die gedachte had.

ML Ja, precies. Maar het ding is, Nydia vertelde dat aan mij en vervolgens klauwde zegmaar, niet Sabine's 'Oh my god wat erg dat ik dit dacht' maar Sabine's "Oh my god moet je het nou hebben over bloed?" dát gedeelte, klauwde zich vast in mijn hoofd en vervolgens heb ik daar een week over na zitten denken over oh ja oh shit ja, en ik durf het ook niet terug te luisteren, want ik denk van 'is het dan te lang?'. Ik weet niet, ik heb allemaal moeilijke gedachtes derbij, dus zó raar. Terwijl, terwijl, ik heel graag praat over bloed dus eh.

KS Nou, ik heb me heel erg vermaakt, bij je verhaal.

ML Oh wat fijn om te horen. Misschien heb ik ook gewoon bevestiging nodig.

NYD Ja, stuur allemaal een bevestiging.

ML Stuur bevestigingen. Eh, Kim?

KS Eh ja nouja, ik zit in het Europese parlement wat natuurlijk een redelijk mannenbolwerk is eh over het algemeen vooral heel veel 'oude witte mannen' en

ehm, ik probeer mezelf heel erg af te leren om die standaard dingen die je als vrouw bent aangeleerd zoals onzeker zijn of jezelf een beetje wegcijferen echt af te leren en ik ben daar meestal zelf best wel goed in, maar ik had laatst een gesprek. Ik ben nu heel erg bezig met de manier waarop wij met onze farmaceutische industrie omgaan, en om te kijken of we ervoor kunnen zorgen dat medicijnen betaalbaar worden voor mensen en dat er niet alleen maar geld gaat naar grote aandeelhouders en ik had laatst een gesprek met kankerbestrijding en ik begon het gesprek met “ja, ik ben ook alleen maar een politica dus ik weet ook niet alles”.

NYD ML Oh neeee (lachen)

KS En toen dacht ik echt, oh dit is echt weer zo typisch. Van oh ja, ik heb hier echt maar tien artikelen over gelezen, jullie vast meer, dus ik weet niks. En de rest van het gesprek ging super goed en ik kon echt gewoon weet je wel we konden elkaar gewoon aanvullen en ik zat echt best wel, nouja goed, zij, tuurlijk wisten zij meer, zij zitten hier al, werken hier al tien jaar aan, maar ik dacht echt weer van, ja, ik had hier niet van tevoren weer zo in zo'n sorry-modus hoeven stappen.

ML Jij kwam ook je eigen programmering weer tegen.

KS Ja, precies. Dat ik dacht, “ach”. Waar-om. Dit had ik niet hoeven zeggen en dan was het gesprek veel soepeler gegaan vanaf het begin.

ML Ja, want je zit er dan ook de hele tijd over na te denken natuurlijk tijdens het gesprek.

KS Ja, van “waarom heb ik dat nou gezegd”. Ja, precies. Dus dat was mijn ding.

ML Tijd voor post.

TIJD VOOR POST TUNE

NYD Ja, ik ga even lezen. We hebben drie brieven vandaag. Dus eh, *sit back and relax*.

Hoi Nydia en Marie Lotte, ik heb een dilemma. Ik had een tijdje geleden een afspraak bij een dermatoloog om naar een moedervlek te kijken toen hij dat had gecontroleerd en er niks mis mee was, vond hij het nodig om aan te halen dat ik wel een acne probleem had op mijn rug. Hij gebruikte daarbij zinnen als “dat moet zeker wel moeilijk zijn om naar het strand te gaan” ikzelf ben nu zestien en heb de afgelopen jaren leren accepteren dat acne er, zeker in de puberteit, bij hoort en ik vind het juist eindelijk niet meer zo vervelend om naar het strand te gaan. Ik vind het prima als een dermatoloog iets zegt waarvoor je geen afspraak hebt gemaakt als dit een medisch probleem is, maar een opmerking als deze maakt mij ineens weer onnodig onzeker. Hij zei dat ze er wat aan kunnen doen en op zich zou ik het natuurlijk wel fijn vinden als ik er vanaf kom, maar dan niet bij hem natuurlijk. Toch vind ik het ook onzin dat er dan een dermatoloog geld verdient aan een probleem dat mij door deze man is aangepraat. Ik vind het lastig of ik het nu wel of niet moet laten behandelen en hoe ik daar een keuze in maak die echt vanuit mijzelf komt. Hebben jullie tips? PS: alsof het niet erger kan, de dermatoloog heette “...weg gebleept...”. *Keep up the good work*, groetjes.

ML KS (lachen)

NYD Dank je wel brieven-schrijver. Ja.. *Thoughts?*

ML Ik vind het wel.. Kijk. Ik snap dat een specialist op het moment, en zeker als je gespecialiseerd bent in huid, en je ziet bij iemand iets, iets huid gerelateerd, waarvan iemand ook last kan hebben, want ik bedoel dat we acne heb geframed als iets dat

lelijk en onwenselijk is, dat is natuurlijk raar en daar zouden we, daar strijden we ook tegen, maar je kunt er ook last van hebben. Het kan pijn doen en dan kan het je echt belemmeren ook in je dagelijks leven. Dus dat een dermatoloog vraagt naar, dat als hij het ziet, dat hij daar naar vraagt, vind ik logisch, want misschien moet er wat aan gedaan worden, maar dat je het dan zo insteekt van “dan durf je misschien niet naar het strand” of “dan is het misschien wel moeilijk voor je om naar het strand te gaan” dat is natuurlijk wel niet OK. Nee.

KS Nee. Dat vind ik echt, echt belachelijk. En ehm. Volgens mij is dit echt wel iets waarvoor je op zijn minst een klachtenmail naar hem kan sturen om uit te leggen van “hey, dit is echt niet OK”.

NYD En je zou eigenlijk deze brief, die zou gewoon als je hem een klein beetje herschrijft, zou je hem zo kunnen sturen naar de dermatoloog in kwestie.

KS Misschien even “...weg gebleept...” eruit halen. Daar kan hij ook niets aan doen (lacht).

NYD Maar ehm. Want je. De brieven-schrijver die vraagt van, ik weet niet zo goed hoe ik nu die keus moet maken, maar ze schrijft ook van ik zou er eigenlijk toch wel vanaf willen. Even kijken hoor, ik kan het nu even niet vinden. Maar zoiets schreef ze wel.

ML Ja, “op zich is het natuurlijk wel fijn als ik er vanaf kom”, schrijft ze.

NYD Ja, dus ja *go for it* als je dat graag wil en als er een behandeling is, toch? Ik bedoel.

ML Ja, precies.

KS De toon van de mail zegt mij dat ze daar heel goed over na kan denken (**NYD**: Ja toch?) en dat zij echt gewoon voor zichzelf kan bepalen. Maar ik zou dan inderdaad gewoon naar iemand anders toegaan om daar gewoon een gesprek over te gaan

hebben en te kijken van hoe je je daar bij voelt en dan iemand die niet dat soort opmerkingen maakt.

ML Ja, een specialist bedoel je dan?

KS Ja, precies.

ML Een soort *second opinion*. Ok.

NYD Brief twee.

ML Brief twee. En dit was een lange die ik in overleg met de briefschrijver een beetje heb ingekort.

Een paar weken geleden heb ik me aangemeld op een datingsite voor suiker-arrangementen. Het idee van dat platform is om welgestelde mannen, bijna altijd wel mannen ja, in contact te brengen met leuke jonge dames die gezelschap bieden in ruil voor goederen of geld. Dus geen escortbedrijf of prostitutie, maar gaat het om wat meer langdurige connecties. Op dit platform kwam ik in contact met een man van 44, die graag met mij af wilde spreken. We hadden wat berichten uitgewisseld en er waren een aantal gemeenschappelijke interesses dus we besloten te videobellen. Tijdens het videobellen was er een klik. We besloten samen wat te gaan drinken om elkaar wat beter te leren kennen en ook dat klikte en na een paar uurtjes gekletst te hebben voelde ik me genoeg op mijn gemak om samen met hem de nacht door te brengen. Hij stelde me gerust en ik vertrouwde hem. Alles tijdens deze avond was echt helemaal prima en ik voelde me op mijn gemak ook tijdens de seks, alles was met consent. Tot het moment dat ik erachter kwam dat hij opeens geen condoom meer om had. Die had ik hem gegeven en ik heb gezien dat hij aanstalte deed om hem om te doen. Toen ik hem vroeg waar het condoom was gebleven, deed hij er een beetje vaag over. Ik zag aan zijn gezicht dat hij loog. Ik

vond de condoom later ongebruikt in bed. Deze klootzak heeft gewoon *gefaket* dat hij een condoom omdeed en daardoor hebben we zonder mijn toestemming onbeschermd seks gehad. Dat was totaal niet mijn bedoeling en had ik ook nooit goedgekeurd als ik het had geweten. Ik had dit nog nooit meegemaakt en wist niet zo goed hoe ik moest reageren, de hele date had ik het gevoel zelf de controle te hebben, maar met deze actie had hij die brutoot van me afgenomen. Op het moment zelf was ik vooral erg in de war en uiteindelijk heb ik het laten gaan. Ik ben ook helemaal niet meer over geld begonnen, dat voelde ineens heel vies. Pas de dag erna werd ik me bewust van de ernst van het incident. Ik voelde me gebruikt, hij was over mijn grens gegaan. En naast die emotionele zoot had hij mij ook nog met een aantal andere problemen opgezadeld. Ik zit niet aan de pil, want dat is vreselijk, dus moest de morning after pil innemen. Wat niet eens honderd procent zeker is, stel je voor dat ik hierdoor zwanger zou raken. En ik had meteen een afspraak gemaakt voor een SOA test. Die moet ik nog krijgen, maar ik houd mijn hart vast. En wat als ik het niet gezien had? Dan had ik al deze stappen niet ondernomen. En had ik dus echt zwaar risico gelopen op allerlei ongewenste dingen. Ik heb totaal geen zin om deze man aan te klagen of aan een publieke schandpaal te hangen of iets in die richting, maar ik ben wel echt heel kwaad dat dit gewoon gebeurt. Dat mannen denken dat ze dit kunnen flikken. Dit is zo niet OK. Ik wil hem er nog wel op aanspreken, maar weet niet zo goed hoe ik dat kan doen op een manier die ook echt aankomt. Hebben jullie tips over wat ik met deze situatie aanmoet? En, hoe we dit probleem groter kunnen aanpakken. Deze situatie is wat ingewikkeld, omdat het niet om 'standaard daten' gaat, daarom vind ik het lastig om te beslissen, wat ik er verder mee kan doen. Ik lees graag jullie visie op deze situatie. Liefs een trouwe luisteraar van de podcast.

NYD: Zo erg dit. En ik denk ook, ze heeft het er wel over dat het 'niet onder normaal daten valt' maar ik denk dat dat in heel veel situaties gebeurt ook onder wat je dan wel 'normaal daten' zou noemen.

KS: Volgens mij maakt dat ook helemaal niks uit.

NYD: Dat maakt ook helemaal niks uit.

ML: Ik zat net te denken, hier zouden juist de voorwaarden duidelijker nog moeten zijn, dan. Want bij 'gewoon daten' is het altijd, hier bij dit soort arrangementen worden waarschijnlijk afspraken gemaakt.

NYD: Ja, of dus niet goed genoeg.

ML: Ja, precies.

NYD: Dat is denk ik ook misschien, nou het gevaar. We hebben een aflevering met Lisa gemaakt over sekswerk en zij vertelde ook van, het heeft me lang geduurd voordat ik precies alles onder de knie had en snapte, want ze had ook niet echt een mentor daarin. Dus als je op zo'n platform gaat en je krijgt vanuit het platform nauwelijks mogelijkheden om regels op te stellen of ik weet niet precies hoe dat platform werkt hoor, maar. Ja..

ML: Ik vermoed dat dat dus gewoon is je registreert je en dan..

NYD: Het is dus écht belangrijk dat je van tevoren al heel duidelijk afspraken over al die dingen maakt, ook over condoomgebruik.

ML: Ja, en, want dat schreef ze dus in de brief wat er nu uitgehaald is, ze had dus geen afspraken met hem gemaakt omdat ze dat in vertrouwen, dat zou wel komen, en dat is denk ik ook wat hier dan misloopt, dat moet je, die afspraken zijn juist zo belangrijk.

NYD Ja, en eigenlijk dus sowieso rondom seks hebben. Kijk ik snap dat je niet met zijn tweeën aan tafel gaat zitten van 'OK, we gaan zo seks hebben, gaan we wel of niet en condoom gebruiken lalala' maar tóch is het heel belangrijk dat daar een soort duidelijkheid over is en dat het niet blijft zweven of je nou wel of niet via zo'n suiker-arrangement aan het daten bent.

KS Ja, volgens mij is het gewoon wel ook een rol voor zo'n platform hoor.

NYD Ja, vind ik ook.

KS Om dat gewoon heel duidelijk erbij te zeggen.

NYD Vind ik ook, ja.

ML Dat er in ieder geval iets van huisregels ofzo.

NYD Ja, dus dat het wel duidelijk is dat ik het niet haar schuld vind dat ze die afspraken niet duidelijk gemaakt heeft, want ik zie het helemaal mezelf ook gebeuren, dat je denkt, shit ik had dat van tevoren.. Dat je toch niet durft te beginnen over iets, dat je toch denkt het is toch allemaal wel ok.

KS Maar waarschijnlijk is ze er wel over begonnen en is gewoon haar vertrouwen helemaal..

NYD Ja, nou dat is nog het tweede ding inderdaad, want als hij *faket* dat hij het omdoet, dan is hij dus echt bewust bezig. What the fvck.

KS Ja, hoe dan, hoe kom je op dat idee om dat te doen, dat verbaast mij het meest.

ML Want dat is ook, het is, als zij hem een condoom geeft, is dat toch een super duidelijke voorwaarde van haar.

KS En hij deed dus alsof hij het omdeed.

ML **NYD** Ja.

ML Dus dan weet hij echt wel dat hij iets overtreden heeft, dat hij ergens overheen gegaan is.

NYD Ik ken wel verhalen ook van vrouwen die dan zeggen van ja, hij had eerst een condoom en dan uiteindelijk dan bleek het toch helemaal niet meer om zijn piemel heen te zetten. Dus zeg maar. Ik ken meer van dit soort verhalen van, 'en toen moest ik ook af en toe een morning after en moest ik ook zo'n test'. Weet je wat het ook allemaal kost trouwens?

KS Ja, precies, ik zou in ieder geval als je hem confronteert zou ik op zijn minst er een tikkie bij sturen en zeggen vanne..

NYD ML Ja, absoluut. Zeker.

KS ..'yo, dit kost best wel wat geld'.

NYD Ja, en kijk publiekelijk aan de schandpaal enzo, ja nee. Dat hoeft denk ik niet, maar ik zou wel één het platform dit laten weten (**ML KS**: Ja) en toch ook nog wel die man eh..

ML Ik denk wel dat als je een tikkie meestuurt, dat komt wel aan, want dat, daar houdt zo'n man geen, die denkt daar niet aan. Denk ik. Dat daar kosten bij ook komen kijken. Dus dan heb je met dat, ik weet niet.

KS Volgens mij is het wel in ieder geval heel belangrijk dat die man weet dat hij echt een grens over is gegaan.

NYD Dit is toch ook gewoon strafbaar dit? Weet Daniël dit toevallig? Nee. Hij heeft iets met..

KS Nu is hij heel verbaasd.

NYD Probeer ik dat even uit hem te krijgen, maar dat dácht ik namelijk..

ML Dat het strafbaar is?

NYD Ja dat er iets, ja nouja ik weet het niet precies. Het is gewoon *fvcked up*.

KS Ja, dat sowieso.

NYD Stuur die tikkie, schrijf een brief. En. Ook dat platform.

ML En maak de volgende keer dus afspraken.

NYD Ja, maarja goed, ja dat probleem is altijd, ligt niet bij de vrouw, maar ligt het weer bij de man die dit durft te flikken.

KS Als je dit nu eenmaal hebt meegemaakt, dan kan je dat dus bij een volgende date vertellen van 'nou wat mij de láátste keer is overkomen' dan kun je meteen de reactie checken.

ML Ja, en je kan dan zeggen van, en dit is dus waarom ik eerst afspraken wil maken en daarna dan kijken we wel even verder. Ja.

ML De laatste brief, Nyd.

NYD Ja.

Ha lieve Nydia en Marie-Lotte, ik luister met veel plezier al jullie afleveringen. Hou ervan hoe kritisch jullie naar alles inclusief jezelf kijken. In aflevering 45 met Yous en Yay hebben jullie het uitgebreid met deze heerlijke mannen over menstruatie (hè Marie-Lotte) hierbij moest ik denken aan een ruzie/discussie die ik laatst had met mijn vriend. Na een week na niet lekker in mijn vel zitten en daardoor afstandelijk doen tegen mijn vriend, was hij er klaar mee en sprak hij mij erop aan. Dit liep uit op een ruzie waarin ik compleet instortte en vele tranen gelaten werden. De volgende dag, nadat wij het goed hadden gemaakt, stuurde ik hem een virtuele kus met de zin "sorry voor gister, het verbaast me trouwens niks, ik bedenk me net dat ik bijna ongesteld moet worden". Waarna hij dat een "kut excuus" noemt en vraagt "hoe zou jij het vinden als ik telkens na een ruzie zou zeggen: 'misschien moet je bijna ongesteld worden'?". Gelijk gingen er allerlei verongelijkte en boze gedachten door

mijn hoofd en ik belde hem om het erover te hebben. Ik zei dat het geen excuus was, maar dat het voor mij heel veel verklaarde over mijn gedrag en neerslachtigheid de week voor de ruzie. Wat in eerste instantie de aanleiding van zijn ontevredenheid was geweest. Ik kon echter niet anders dan erbij stilstaan dat dit misschien een fout was geweest van mijn kant. Na het met meerdere, zowel mannelijke als vrouwelijke, vrienden hierover gehad te hebben, werd ik helaas niets wijzer. Ik zou er geen probleem mee hebben als hij op een begripvolle manier eens tegen mij zou zeggen “denk je dat het mogelijk is dat jouw reactie komt omdat je bijna ongesteld wordt?” aangezien hij de grove loop van mijn cyclus kent is hij op de hoogte van de *going ons* en denk of hoop ik dat ik hierdoor niet op mijn teentjes getrapt zou raken. Ik heb niet tot hem door kunnen dringen dat ik vind dat het een *legit* verklaring is voor mijn houding en gedrag. Zeker omdat hij ook aangaf mij niet op deze manier te kennen. Inmiddels hebben we het er niet meer over gehad en ik zou ook niet weten hoe ik het gesprek opnieuw op zou kunnen starten. De oplossing nu: niet meer benoemen dat ik ongesteld moet worden na een ruzie/lastige periode. Hierin ben ik me dus aan het aanpassen. Wat ik lastig vind, merk ik. Hebben jullie een andere oplossing of idee hierover? Liefs.

ML Kijken allebei mij aan.

ML **NYD** **KS** (lachen)

KS Je grote menstruatieverhaal.

ML Menstruatiedeskundige

NYD En PMS champ ben je ook.

ML Ja dat is waar. Ehhhm. Ja, ik wil eerst eventjes ingaan op dat hij dan zegt “hoe zou jij het vinden als ik zou vragen moet je ongesteld worden ofzo” op het moment

dat dat een eerlijke, als je eerlijk informeert of interesse hebt in iemands cyclus dan kun je dat best doen. Want je kan best zeggen “lief, je reageert nu best wel op je teentjes getrapt, best wel kortaf, waar zit je in je cyclus?”.

NYD Ja het gaat, het probleem met zo'n zin als “Ben je ongesteld ofzo?” is dat het heel vaak gebruikt wordt als vrouwen emotioneel of boos of chagrijnig zijn, eigenlijk dat mensen totaal niet geïnteresseerd zijn in die hele cyclus, het is gewoon om vrouwen met een mening weg te schuiven als ‘jij mag niet meepraten’, want wat je nu doet vind ik niet OK. Als je oprecht informeert is dat iets heel anders. Maar wat ik sowieso niet snap aan die vergelijking is, het zou toch meer als hij dan een vergelijking wil geven, dan zou hij toch meer moeten zeggen van “hoe zou jij het vinden als ik na een ruzie het zou gooien op mijn pijn aan mijn been of zeg maar, dat zou ik een logischere vergelijking vinden want ik snap wel de frustratie van hem van er is heel veel ruzie en dan moet ik het maar goed vinden want het komt daarvan, dat, die frustratie zou ik wel kunnen begrijpen, ik bedoel, Marie-Lotte en ik hebben ook wel eens dat ik denk van ja, ik snap dat het *fvcked up* is maar we moeten ook werken we moeten ook een bedrijf runnen weet je wel, dus je moet daar samen een..

ML Ja, precies.

NYD ..een manier van werken in vinden en in een relatie is dat precies hetzelfde.

ML Ja, en het is wel, kijk als zij, als ze een week lang hier last van heeft van dit gedrag en dan niet weet waardoor het komt en dat het dan pas na een week op zijn plek valt dan zou ik zeggen, dan is het juist fijn als hij zegt waar zit je in je cyclus, want dan kom je erachter. Plus ik zou zeggen ga ook je eigen cyclus goed bijhouden en *tracken* want dan heb je het echt veel eerder in de gaten wat er aan de hand is.

KS Ik krijg zo'n fijne pop-up altijd van ‘de PMS gaat nú beginnen’

ML Ja, precies en dan weet je..

KS En dan word je automatisch heel chagrijnig maar dan weet je in ieder geval waar het van komt (lacht)

ML (lacht) Precies. Nou, ik heb die pop-ups uitgezet maar ik kijk (**KS** Ohh dat kan?) Ja, op het moment dat ik dus, dan denk ik “ohhh ja nee dat maakt ook wel *sense*” en dan. Ik weet niet. De verklaring alleen al maakt dat je soort van zachter wordt weer en dat je het begrijpt en dat je misschien ook weer eventjes je initiële reacties eventjes kan hoe noem je dat even kan terug *reelen* en dat je even meer, wat meer rationeel naar de boel kijkt, in plaats van..

KS Ik vind het ook heel fijn weet je, als ik in een hoekje ergens zit te verschrompelen omdat ik me vreselijk voel en als iemand dan vraagt ‘moet je misschien ongesteld worden’ dat je denk ‘ohh dat is het’. Dan kan je nog steeds heel hard gaan huilen wat dát is het en dat is ook heel jammer maar dan, dan weet je weer van oh ja wacht dit komt niet omdat de wereld in elkaar stort, en niet alles is mijn schuld, maar ik moet ongesteld worden. Potverdorie.

NYD En als je het weet kun je het ook van tevoren ken je een beetje je leven op aanpassen zover mogelijk, dus bijvoorbeeld niet sociale afspraken 3 avonden achter elkaar, want dat is dan te veel, of dat je van tevoren al aangeeft van ok, mijn PMS komt er weer aan dus ik ben gewoon gevoeliger voor prikkels en harde geluiden en ik stoor me meer aan wat je doet, maar dat, ik kan er niet zoveel aan doen maar dan weet je dat en dan kun je daar met zijn tweeën, (tegen Marie-Lotte) dat is ook een beetje hoe wij het doen toch?

ML Ja. We..

NYD We weten het ook wel van elkaar.

ML Ik merk ook gewoon dat, dat ik gedrag van mezelf herken en ook reacties van jou op mij als ik zo reageer het is best wel..

NYD Ook een relatie hé, wat we hebben.

ML Het is een relatie..

NYD **KS** (lachen)

ML En in mijn eigen relatie, ik bedoel. Als je een vriendin hebt die ook een cyclus heeft dan wordt er ook heel erg veel over gepraat en dat is echt best wel heel erg prettig want we weten precies waar we zitten in onze cyclus dus het is makkelijk te verklaren. Ik denk dan wel dat er dan dus omdat hij natuurlijk geen cyclus heeft en het dus per definitie minder goed begrijpt.

NYD Ja, ik kan me voorstellen dat je echt denkt van 'waar héb je het over'

ML Maar dán zou ik zeggen, pak 'Period Power' erbij, dat boek wat wij vertaald hebben, cyclusstrategie (**NYD** Luister naar de aflevering die we daarover maakte) Of luister de aflevering inderdaad met Merel en Daan en leg het uit aan de hand van die seizoenen, want ik heb meerdere mannelijke vrienden die opeens zoiets hadden van 'ohhh nu snap ik hoe het zit' en dat je gewoon veel beter een soort handvat kan bieden van hoe dat dan werkt. Want het altijd op PMS gooien is ook maar een soort mysterieus ding soms.

NYD En het is voor iedereen vervelend, het is voor haar zelf ook vervelend. Het is niet dat zij het gebruikt als smoesje (**ML** Nee, precies), maar kan me wel voorstellen dat het soms een beetje zo over kan komen.

ML Ja. Maar en, want wat betreft het weer aansnijden, ik zou dat dus doen in je 'zomer'.

NYD Ja (lacht) Ja, dan moet je echt 'Period Power' gelezen hebben om dit te snappen. Maar tijdens je ovulatie, dan ben je het meest in je *happy season* dan kun je het veel beter aan die kritiek.

ML En dan zeg je gewoon "Schat, *listen*, komt even naast me zitten, dit is een seizoen, dit is mijn cyclus, hier, zus, zo"..

NYD Ja, en je moet het er toch over hebben met elkaar.

ML Ja, precies. Maak een grafiekje erbij. Met emoticons. Flipovers.

NYD **KS** (lachen)

NYD Powerpoint.. Ja, succes.

WE MOETEN HET HEBBEN OVER TUNE

NYD We moeten het even hebben over: het klimaat. Want *climate change is happening* en dat is behoorlijk kut.

ML Ja, en wij krijgen regelmatig brieven van volgers en luisteraars die zeggen 'als je feminist bent dan moet je ook veganist zijn' of 'als je feminist bent dan moet je je ook inzetten voor het klimaat' en nouja Nyd jij had het woord klimaatfeminisme al laten vallen aan het begin, dus ja ik denk dat het hoog, hoog, hoog tijd is dat we een keertje in de *ins en outs* daarvan, klimaat en feminisme en de wereld, moeder natuur, duiken, dus daarom hebben we Kim hier uitgenodigd (**KS** Yaaaaaay) want die zet zich al jaren in, voor het klimaat.

KS Ja, en volgens mij, ik zat er over na te denken volgens mij is het mijn aller- aller- allereerste DM die ik ooit naar jullie heb gestuurd, toen ik nog niet politicus was enzo maar wel met klimaatfeminisme bezig was en net jullie podcast had ontdekt: (zet

stemmetje op) “Gaan jullie ook een keer iets over klimaatfeminisme doen want dit is ook heel belangrijk”. En nu mag ik erover praten.

NYD Volgens mij hebben wij het letterlijk, van jou het woord, geleerd dan ook.

ML Is dat zo?

NYD Volgens mij wel ja.

KS Ik heb toen ook wat dingen naar jullie opgestuurd.

NYD Want dat is lang geleden hoor, dat dit was.

ML Als jij dingen hebt opgestuurd dan was jij het, want we hebben inderdaad één keertje een mail of een DM gekregen met allemaal links erin.

NYD “Aan het werk!”

KS Alles valt op zijn plek.

ML En toen dacht ik “Ughhhh” (lacht)

KS (over zichzelf) “Oh wat irritant. Wat een womansplainer hebben we hier” (lacht)

NYD Achtenvijftig jaar later is ze dan hier, aan tafel. Kan je eerst even wat vertellen over jouw persoonlijke verhaal rond klimaat, dus dat je er zo mee bezig bent.

KS Ja, nou, ik was, ik zat op de middelbare school en toen hadden we ook stakingen maar dan niet voor het klimaat maar scholierenstakingen, misschien weten jullie dat ook nog wel, dat..

ML 1044...

KS 1040 uur, ja precies. Ja, dus dat was onze klimaat.. schoolstakingstrijd. Maar, bij mijn middelbare school was dat uit de hand gelopen en toen heeft de politie ingegrepen. Tegen nou, kinderen dus, er zijn echt dertienjarige met een knuppel van de straat af gesmeten. Dus toen..

NYD Control-alt-delete eventjes weer *shout-out* naar control-alt-delete tegen politiegeweld.

KS Niet echt OK. En toen daarna zijn wij als scholieren vaak gaan inspreken bij de gemeenteraad en realiseerde we ons, oh niemand luistert eigenlijk naar ons, jammer dit eigenlijk. En toen een paar jaar later wilden ze een nieuwe kerncentrale bouwen in Zeeland, daar kom ik vandaan, en toen ging ik daar weer heel vaak heen om in te spreken van, dit is wel iets wat over dertig jaar op zijn vroegst af is en misschien mogen wij hier als jongeren ook over meepraten? En toen was het weer van “ach meisje..meisje, meisje, meisje, je snapt het gewoon niet, en het is heel belangrijk juist voor het klimaat en nanananana” en ik zei, ja maar jullie kunnen ook gewoon stoppen met vervuilen in Zeeland en (veinst antwoord) “jamajamana” (**ML** **NYD** lachen) En toen werd ik nog bozer en toen heb ik een heel groot podium weten te regelen en hebben we een evenement georganiseerd op de markt van Middelburg om jongeren te informeren. Met muziek.

ML Létterlijk een groot podium weten te regelen.

KS Ja, ja, ja..

ML Midden op een plein. *Love it.*

KS (lacht) en toen gingen we jongeren informeren hierover. En sindsdien, ja toen was ik *hooked* en was ik alleen maar bezig met solidariteit met de jongere generatie en daarvoor was het klimaat eigenlijk voor mij het aller duidelijkste voorbeeld. Dat de manier waarop wij nu leven heeft zoveel impact op de volgende generatie en *apparently they don't bloody care*. Dus dat heeft mij heel erg gevormd en toen heb ik op allemaal verschillende manieren ben ik lid geworden of onderdeel geworden van de klimaatbeweging. Dus ik heb geholpen met demonstraties organiseren, mensen mobiliseren maar ook bijvoorbeeld bij Greenpeace heb ik gastlessen gegeven en ja, allemaal dat soort dingen. En ja, een paar jaar geleden was ik onderdeel geworden

van de *fossil free feminists* omdat ik me realiseerde dat gender daar ook een heel belangrijke rol in speelt.

NYD Ja, voordat we daar even echt induiken, klimaatverandering *an sich*, hoe erg is het?

KS Ja, het is heel erg. Ja.

ML (sarcastisch) *Oh really?* Is dat zo?

KS Ja, precies. Ik zat even te lezen en ohh ja nee, dit wordt geen hoopvol verhaal, sorry, we weten het namelijk al zo'n vijftig jaar dat dit gaande is en we doen er eigenlijk nog veel te weinig aan of bijna niks, gezien dat we, eigenlijk het voornaamste wat je moet weten is dat de CO2 uitstoot moet omlaag, en hij gaat nog steeds omhoog.

ML En het moet, er is ook een doel toch?

KS Ja, in 2030 moet ie het liefst met 50%, maar waarschijnlijk 40% naar beneden om, ten opzichte van 1990, om ervoor te zorgen dat we nog een beetje binnen de perken houden, klimaatverandering, maar zoals het er nu naar uitziet gaan we dat niet halen.

NYD En doen we er dus ook niet genoeg aan. Om dat actief te willen halen.

KS Zeker niet. Nee, er gebeurt echt veel te weinig om dat te doen. Het gaat heel vaak over de anderhalve graad, en over twee graden en dat is dus ten opzichte van wat zij gaan meten en als we de anderhalve graad halen dan wordt het al naar, maar dan hebben we het nog redelijk binnen de perken gehouden, als het naar twee graden gaan, opwarming, dan hebben we waarschijnlijk echt een probleem en dat komt, ik zal proberen het zo simpel mogelijk uit te leggen, als het klimaat opwarmt dan smelt het ijs, dat is wel heel logisch he, als het warm is dan smelt je ijsje ook sneller, maar het ijs op de Noordpool is wit en we weten ook dat als zon weerkaatst

van wit, maar als dat ijs verandert in blauw, namelijk in de oceaan, dan wordt de warmte opgenomen, en dat heet een 'feedback loop' en dat betekent dus, hoe meer dat ijs smelt, hoe warmer de aarde wordt en dan wordt het dus alleen maar erger. En hetzelfde is nu Syberie is nu het allerwarmste ooit gemeten, het is daar 38 graden geweest dit jaar dat is echt bi-zar.

ML Ja. Echt achttien graden boven het gemiddelde ofzoiets toch.

KS Ja, klopt. Ja. En dat betekent dat de permafrost, een deel wat gewoon altijd bevroren is, dat smelt nu en daar in zit methaan, methaan is ook een broeikasgas, maar nog véél heftiger, dan, dus, dan co2, dus ja dat zorgt er dan ook weer voor dat het steeds erger wordt.

ML Dat versterkt het dan ook nog eens.

KS En het blijft dat, zeg maar alles wat er gebeurt versterkt zich de hele tijd en ja, als we dat niet meer kunnen stoppen dan.. ja, dan gaan we misschien naar vijf graden of..

NYD Ja, want wat veel mensen zullen denken van nou dan smelt het ijs en dan gaan we dus overstromingen krijgen, maar dat is dus niet het enige, want het wordt nog warmer, want blauw, want..

KS Ja, precies.

NYD Never ending cirkel..

KS En dat hebben we zelf gedaan.

NYD En over hoeveel jaar zouden we het nu dan hebben? Die anderhalve graad?

KS Anderhalve graad, dan eind van de eeuw ongeveer.

ML Maar het is niet zo, zeg maar, ik heb het idee dat veel mensen als je het over het klimaatprobleem of over klimaatverandering hebt, dat ze het, zoiets hebben van,

maar dat is een, dat ligt nog ver voor ons, terwijl dat helemaal niet zo is, want er gebeuren al allemaal dingen.

KS Klopt, ja, we zien al dat er enorme droogtes zijn, ook hier he, ik bedoel er is nu ook heel veel, dat we gewoon niet genoeg water hebben om onze landbouwgronden te irrigeren, maar we zien ook in Afrika al enorme droogtes, we zien al de Pacific Islands, dat die allemaal overstromen en dat ze daar geen voedsel meer kunnen verbouwen omdat alles zout is geworden omdat het water, het zeewater daar al alle landen heeft verdrongen. Dus het is al gaande, alleen wij hebben hier in West Europa, terwijl wij de veroorzakers zijn, er het minst last van. Eigenlijk in vergelijking met andere landen.

NYD En dan het gender stuk. Aan dit verhaal.

KS Nou je ziet eigenlijk dat zeker bijvoorbeeld in Afrika, daar zie je dat vrouwen echt nu al de meeste impact merken. Vrouwen moeten vaak en meisjes moeten vaak het water halen. Nouja, als de waterbron 5 km opschuift, moeten zij dus nog langer lopen. Je ziet dat vrouwen meestal, dus niet de bezitters van het land zijn maar zij zijn wel vaak degene die het hele land bewerken om eten te verbouwen, dat kan nu niet, met als gevolg ook nog natuurlijk dat je dan een vergroting ziet in gendergerelateerd geweld. Want ze krijgen het niet voor elkaar om hun taken te volbrengen en dat is ook gewoon een cyclus die op die manier maar doorgaat. En over het algemeen, zeker bij rampen zie je dat de mensen die het armst zijn, het hardst getroffen worden en dat is op wereldschaal, zijn dat toch vrouwen en voornamelijk alleenstaande vrouwen. Met een gezin.

NYD Ja, we hebben het hier natuurlijk ook wel eens over de loonkloof gehad en dan vooral over Nederland, maar als je, vergeleken met andere landen is het hier dan nog, nou 'OK' zou ik het niet willen noemen maar..

KS 'Anders' .

NYD 'Anders' inderdaad ja.

ML Ja, want daar ben je dus echt als vrouw, wordt je echt helemaal afhankelijk, financieel afhankelijk van ja. Ik weet niet. Eigenlijk van grote machten, waar je helemaal niks mee kan.

KS Helemaal niks mee kan, inderdaad. En het bizarre is, en dat vind ik eigenlijk misschien nog wel interessanter aan de connectie tussen gender en klimaat, is dat er voor de oplossingen wordt meestal niet naar vrouwen gekeken. Dus er wordt gevraagd aan de eigenaar van dat land, "wat moeten we doen?" en die zegt "ja, ik heb meer geld nodig voor meer tractors" ofzo, terwijl als je het die vrouw zou vragen dan zou die zeggen "nou, we zien dat we hier eigenlijk als we hier irrigatie zouden aanleggen dat we minder problemen zouden hebben".

ML Wat, is dan, hij werkt niet op het land en zij.. wel.

KS Ja, precies. En je ziet dus dat het feit dat vrouwen heel vaak niet worden meegenomen in de beslissingen over klimaat en bij het bedenken van oplossingen, dat we daardoor juist de verhoudingen nog schever krijgen in de wereld.

ML Dus het geld gaat eigenlijk, als we willen helpen, gaat het geld naar de mannen en de vrouwen die zijn, de sjaak.

KS Ja. Of nouja, in ieder geval de oplossingen zijn niet adequaat en zeker niet voor vrouwen. Nou goed een ander voorbeeld daarvan is bijvoorbeeld als je mannen vraagt in *the slums*, "wat hebben jullie hier nodig?" dan zeggen mannen vaak "electriciteit" want we willen licht 's avonds op straat. Terwijl vrouwen, die gaan daar 's avonds al niet op straat, dat is veel te gevaarlijk. Die zouden zeggen "nou, ik zou eigenlijk wel willen koken op iets anders dan afval, zodat mijn kinderen en ik niet de hele tijd vieze lucht hoeven in te ademen in ons huis". En daar wordt dan ook heel

vaak niet naar geluisterd, dus het is ontzettend belangrijk om juist met vrouwen te spreken over het klimaat en over het milieu en te horen wat hun oplossingen zijn en het wordt veel te vaak nog niet gedaan. Terwijl vrouwen dus wel aan de basis liggen van de milieubeweging.

ML En waarom worden vrouwen dan niet meegenomen in die oplossingen?

KS Nou ja, ik heb nog even de cijfers opgezocht, 1 op de 10 mensen die meededen aan het Parijs akkoord, aan die onderhandelingen, waren vrouw.

NYD En wat is dat Parijs akkoord?

KS Het Parijs akkoord is de afspraak die we hebben gemaakt met alle landen om klimaatverandering te stoppen.

NYD Wereldwijd.

KS Wereldwijd, ja. Met álle landen. Behalve Amerika nu. Natuurlijk.

NYD Ok, en dus dat werkt door, dat er daar aan de top vooral mannen zitten, dat werkt door in de onderzoeken die later ook weer uitgevoerd worden. En dit is iets dat bekend is, want jij zit hier aan tafel te vertellen, dus hoe, wat, hoe kan dat nou? Dat dat dan nog steeds zo is?

KS Het wordt langzaam beter, je ziet dat er sinds een aantal jaar ook binnen die klimaatonderhandelingen, is er een speciaal onderdeel gewijd aan gender, dus dat is al iets heel positiefs. Je ziet ook dat er steeds vaker *gender impact assessments* worden gedaan, bij het opzetten van klimaatbeleid. Dus het wordt steeds beter. Dat is al heel fijn. Maar het kan nog veel beter en we moeten het er vooral over blijven hebben. Klimaat is natuurlijk, ja dat is 'wetenschap' en 'moeilijk' en 'mannen die zonnepanelen moeten bouwen' enzo dus dat wordt gewoon heel vaak aan de kant geschoven maar ik moet wel zeggen, want ik bedoel, ik ben hier nu al lang mee bezig, minstens tien jaar, en tien jaar geleden was ik heel vaak een van de weinige

vrouwen die dan naar bijeenkomsten over klimaat ging, daar zaten toch een beetje de typische nerds die klimaat- of milieuwetenschap bestudeerden en dat is echt zó veranderd nu, in een paar jaar, dat is wel echt heel tof om te merken..

ML Maar hier staat dan aan de basis, misschien niet de vrouwen, die de beweging starten. Je zei net, de vrouwen staan aan de basis van de klimaatbeweging, maar hier in de rijke wereld niet?

KS Minder, nee klopt. Het is in Amerika ontstaan, met name, en dat waren voornamelijk vrouwen van kleur, in de achterstandswijken en die realiseerden zich dat hun kinderen vaker ziek werden omdat zij bijvoorbeeld naast een vervuilende fabriek woonden, of naast een vervuilende snelweg en zij zijn eigenlijk aan de basis gaan staan van de milieubeweging. En het interessante is, heel vaak gaat het over 'de stoeren mannen van Green Peace' die op een bootje gingen, maar eigenlijk waren het deze vrouwen die zeiden "tot hier, en niet verder, wij willen gewoon in een gezonde leefomgeving leven".

ML Daar krijgen ze ook geen credits voor..

KS Stom hè.

NYD Maar je hebt ook dat meisje nu in Flint, ik heb even haar naam *gegoogled* want ik wist het eerlijk gezegd niet uit mijn hoofd maar Amariyanna Copeny, die in Amerika zich daar hard maakt, voor de crisis die daar gaande is, het water dat vervuild is, en zo heb je heel veel voorbeelden van vrouwen die zich uitspreken, met als bekendste voorbeeld denk ik Greta [Thunberg] dan natuurlijk. Zij wordt vaak naar voren geschoven, maar er zijn natuurlijk heel veel andere vrouwen ook nog die die beweging leiden.

KS Dat is zo'n groot verschil ook met toen wij op de middelbare school zaten. Tenminste, ik heb echt Al Gore moeten kijken, met 'Inconvenient Truth'

NYD Ja, inderdaad! En Leonardo [Dicaprio] kwam toen ook nog even voorbij schuiven.

KS Ja, precies. Dat was denk ik vier jaar geleden? (met stemmetje) “Haai Leonardo” (lacht) Ja, ik ben een paar keer op klimaattoppen geweest en stiekem hoopte ik wel dat ik hem zou tegenkomen, maar ik ben alleen Al Gore tegengekomen. En Greta ook wel een paar keer. **(ML** Ooohh hallo) Ja, even *braggen* **(ML** *humble brag*) Ja, nee maar, Al Gore, ik weet nog dat ik dat super irritant vond, OK deze oude rijke man **(ML** met zijn privéjet) Ja, precies die vliegt de hele wereld even over om ons te vertellen dat we hier iets aan moeten doen, totaal niet consequent. En je zag ook dat toen, hij heeft ontzettend veel bereikt hè, dat wil ik echt niet onderschatten, maar je ziet wel dat de klimaatbeweging heel erg veranderd is door Greta omdat daar in een keer allemaal jongeren op straat stonden in plaats van mannen die ook wel eens een keertje op een excel sheet hadden zitten kijken naar de temperaturen, want dat was de klimaatbeweging toch wel een tijdje ook.

NYD Maar wel even over Al Gore hè, want dat is iets wat we dus heel vaak zien, van ok, jij spreekt je uit voor het klimaat, en dús moet je ook meteen de beste persoon op aarde zijn. Dus nee je mag geen, je moet veganist worden, je mag geen spullen meer kopen, je moet klein wonen, je mag geen auto je mag niet vliegen, je mag niet en Greta is daar een voorbeeld van want zij doet dat dus ook door bijvoorbeeld te zeilen naar Amerika, wat ik echt geweldig vind, maar we snijden onszelf toch ook enorm in de vingers door dit soort verwachtingen te hebben van mensen die zich hierover uitspreken?

KS Ja, en ik denk ook dat die verwachtingen dan juist heel vaak juist niet vanuit de klimaatbeweging komen...

NYD ...dat denk ik ook maar ze worden ondertussen wel door de klimaatbeweging als een soort van 'jij doet het nog niet goed genoeg'..

KS Ja, nee die zijn er ook. Zeker. Ik heb voor mezelf besloten dat ik, ehm, we moeten het systeem veranderen en ik wil daaraan bijdragen want ik wil het systeem veranderen en ik kan het systeem niet veranderen door niet mee te doen aan het systeem, want dat is eigenlijk wat je doet. Greta is ongeveer, beetje, dit is echt niet realistisch voor de meeste mensen, zij is zo ongeveer buiten het systeem gaan leven om geen impact te hebben op het klimaat. Dat kán niet.

NYD Al helemaal niet als je weinig middelen hebt, bijvoorbeeld geld.

KS Precies. Ja.

NYD Hoe ga je dat doen dan.

KS Ja, dat is trouwens ook iets heel gek, want er wordt altijd gezegd "oh dat is zielig voor de arme mensen, dat als zij minder CO2 mogen uitstoten, die stoten al weinig co2 uit. (**NYD** Maar kan me wel voorstellen...) Die gaan al niet zes keer per jaar naar Barcelona, want dat kunnen ze niet betalen.

NYD Nee, maar ik kan me wel voorstellen dat je dan goedkoop ergens heen vliegt, 1 keer in de zoveel tijd. (**KS** Ja) dus dat is dan weinig, maargoed dat je dan dus wel die goedkope optie kiest in plaats van de trein. Want ja, wat wou je anders doen? (**KS** Precies) Je kán die trein ook helemaal niet betalen.

KS Nee, dus ja. Ik heb ook voor mezelf weet je, ik doe echt mijn best, maar ik ben ook niet perfect en ik vind dat ook altijd heel grappig als ik dan vertel dat ik vegetariër ben en thuis kook ik alleen maar veganistisch en dan zie je altijd mensen "ohh, ohh sorry ja, vind je het dan niet heel erg dat ik nu misschien een stukje vis bestel?" En dan ja nee, moet je lekker zelf weten.

ML Ja, eigen keuzes (**KS** Ja). Maar is dan, want die slogan ‘een beter klimaat begint bij jezelf’ is natuurlijk wel erin geprint, maar is dat dan niet een soort afleidingsmanoeuvre van het grote probleem, namelijk dat het systeem veranderd moet worden? En niet wij.

KS Er wordt heel vaak over gezegd dat die slogan de meeste schade heeft toegebracht aan het klimaat (**ML** Ja **NYD** Maar hoe dan?) omdat er inderdaad wordt gezegd “als jij recyclet, dán gaan we het klimaat redden” maar ondertussen blijven we wel nog gewoon ervoor zorgen dat Shell geen belasting hoeft te betalen hoor.

ML En dat er geen belasting is op vliegtickets.

KS Op vliegtickets.. Ja, precies. Al dat soort zaken. En op kerosine niet.

ML En dan heb je misschien als individu ook wel het idee dat als jij goed bezig bent, dat je je dan ook niet zo heel erg hoeft te verdiepen in het klimaat. Dat het een soort van, je bent al goed bezig dus het zal wel, ofzo?

KS Als je alleen maar bezig bent met je eigen leven inderdaad helemaal te perfectioneren en CO2 neutraal te maken, dan heb je misschien geen tijd meer om in opstand te komen. En dat was zo tof vorig jaar dat er ineens 40.000 mensen in de stromende regen op de Dam stonden. (**ML** zo vet was dat) Het was wel heel koud. Maar het was wel heel vet (lacht). Het was héél koud. Maar ja, in een keer was het van OK en tot hier en niet verder we zijn er gewoon klaar mee (**ML** Ja) dus dat is wel heel, en volgens mij is dat ook het allerbelangrijkste en weet je, zelf je best doen, heel belangrijk, iedereen kan een steentje bijdragen.

NYD Maar is dat dus echt zo, of niet?

KS Ja, zeker. Zeker.

NYD OK. Dus je zou wel zeggen, doe het gewoon alsjeblieft als het kan. Als het lukt.

KS Ja, ja en ik bedoel, wel binnen je eigen comfort. Zou ik zeggen, maar goed ik bedoel je kan echt wel een keertje, het is wel goed als je er bewust van bent dat als jij zes keer per jaar naar Barcelona vliegt voor lekker een weekendje weg, dat dat best een beetje minder kan. Zeker vliegen. Vliegen is gewoon heel erg, heel erg schadelijk. Maar goed, je kan ook als je dan wel 1 keer vliegt, dan ook daarna meteen een mailtje weer sturen van, “yo ik vind echt dat er wel gewoon btw op vliegtickets moet komen”. Weet je, het systeem veranderen

ML En het is natuurlijk op het moment dat je besluit niet meer 6 maar 1 keer te vliegen, en als iedereen dat doet, is er automatisch ook minder vraag naar vluchten, dat zal ook wel weer een signaal sturen naar de luchtvaartmaatschappijen van “oh nou, mensen willen niet”.

KS Maar één van de grote problemen is natuurlijk dat er heel weinig alternatieven zijn en dat die ook structureel worden tegengehouden.

ML Ja, zoals treinreizen.

KS Zoals treinreizen inderdaad, en ik werk nu in het Europese Parlement aan het verbeteren van internationale treinreisticketrechten. Zo..! Ja? Dat. Nouja, gewoon de rechten die je hebt als passagier in de trein. Het is nu heel ingewikkeld als jij een ticket koopt van hier naar weet ik veel Boedapest ofzo, dan krijg je dus tickets van allemaal verschillende maatschappijen en als jij dan op één ticket vertraging hebt, maar dan is dat bijvoorbeeld Deutsche Bahn, maar ja dan mis je daarna een trein van een andere maatschappij en dan “ja sorry pech, dat is de schuld van Deutsche Bahn en nanana” dat wordt gewoon ook weer tegengehouden door hele grote bedrijven die dan zeggen van van “nou nee maar winst is belangrijker” dus...

NYD Dan komen we denk ik wel op een groot belangrijk thema: kapitalisme.

KS Ja! (lacht)

NYD ..en klimaat en feminisme. Wat moeten we met dat kapitalisme?

ML Is het goed, is het slecht?

KS Nee, kapitalisme is echt het allergrootste probleem.

ML (stemmetje) De Duivel

KS Ja. Want kapitalisme is gebaseerd op groei. Economische groei. Meer meer. En daarmee ja, maken we de aarde kapot. En omdat we alleen maar groei willen móeten we ook de aarde steeds verder blijven plunderen en uitputten om ervoor te zorgen dat zij eh, meer winst kunnen maken. En dat is het interessante eraan dat als je kijkt echt naar het feministische perspectief op klimaatrechtvaardigheid dan zie je ook van nou, dan krijgen we dus ook daadwerkelijke rechtvaardige samenleving waar niet winst en een grote auto het allerbelangrijkste is, maar waar zorgen voor elkaar belangrijker is, waar dus ook meer geld komt voor de zorg en waar er meer ruimte is om te spelen op straat waar je meer ruimte hebt om te chillen in de stad in plaats van dat het alleen maar een doorgaande weg is, dat je een comfortabel huis hebt, waar je niet hoeft kou te kleumen, waar je niet bang hoeft te zijn dat je de energierekening niet kan betalen. Dat zijn allemaal zaken, bijvoorbeeld in Bulgarije, 80% van de mensen die te maken heeft met energiarmede zijn vrouwen. Dus juist ervoor zorgen dat we een veel klimaat rechtvaardigere wereld hebben zorgt ervoor dat ook gendergelijkheid beter zal worden.

ML En heb je dan als je kijkt naar, want, het klinkt zo groot en heb ik dan wel het, bewegen we op zijn minst de goede richting op, of is het ook, is dat niet zo? Politiek gezien ook? Want dan is het echt een beetje, zelf kan je dus niet zoveel doen, behalve je uitspreken, en dat zijn hele belangrijke dingen maar het is zó groot.

KS Ja nouja eh. Hm nee.

ML Kut.

KS (lacht)

ML Kut met peren.

KS (lacht) Oh, ik vind het echt veel fijner om een hoopvol verhaal.. maar dat gaat niet goed.

NYD Het is niet hoopvol.

KS Ehm. We zien dat, het was echt op de agenda gezet, het was echt op de kaart gezet doordat we vorig jaar zó ontzettend veel demonstraties hadden. Ehm. We zagen, de Europese Unie heeft gezegd 'the green new deal' is datgene waar we voor gaan. En we gaan ervoor zorgen dat we het klimaat aanpakken, maar ondertussen.

ML Maar toen kwam corona misschien ook of..

KS Corona helpt níet (ML Nee), hoewel, ik bedoel, het idee van een green deal is dat je ook, de economie *boost* met het vergroenen, dus dat is wel zeker iets en wat gelukkig..

NYD ...wel degelijk ook nagedacht wordt over geld verdienen

KS Ja, precies.

NYD ..want ik bedoel je krijgt natuurlijk vaak te horen van, "ja maar de economie.." en dat vinden mensen dan blijkbaar dus belangrijker dan een wereld die gewoon nog bestaat op een OK manier voor heel veel mensen.

KS Ja. En dat is eigenlijk best wel gek. Want als wij heel veel investeren in het verduurzamen van onze energie, dan creëer je echt een heleboel banen.

NYD Precies. Dus het één hoeft het ander echt niet uit te sluiten.

KS Nee. Precies, nee. Maar daar moet je wel voor zorgen dat dat gebeurt en daarom zijn we ook heel erg bezig met de eerlijke transitie nu in het Europees

parlement om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat de regio's met veel kolenmijnen, dat die daadwerkelijk gewoon genoeg geld krijgen om ervoor te zorgen dat ze daar nog steeds werk hebben, dat mensen omgeschoold kunnen worden en dat dat gewoon niet, zoals je in sommige andere gebieden zit, gewoon echt een soort van, bijvoorbeeld in Groot Brittannië zijn er oude kolenmijnen gebieden, dat de situatie daar is zoveel armoede..

NYD Daar is gewoon niks voor in de plaats gekomen..

KS Nee, precies. Dat is gewoon gesloten, klaar. Overigens niet vanwege het klimaat maar gewoon omdat het goedkopere andere vormen van energie hadden gevonden.. (**NYD** Okaaaaay...) Dat was Devonshire enzo. Ja, je ziet wel dat dat, sorry waar gingen we heen?

ML Over de groei richting..

KS De groei. Nou je ziet dus dat er heel veel mooie woorden zijn, maar dan komt de commissie van “we gaan een klimaatwet neerzetten en dan zetten we een doel voor hoeveel CO2 we willen uitstoten” en dan zeggen ze “ja, maar wel pas een doel voor 2040 hoor, want ja 2030, dat is te snel”.

ML En het is natuurlijk ook, dan zitten er alweer andere mensen in de.. en dan is het niet meer hun zaak. waarschijnlijk. Of tegen die tijd. Als je het zo voor je uitschuift.

KS Ik ben bang dat dat niet eens het grootste probleem is. Ik ben bang dat het grootste probleem gewoon is dat de lobby van de fossiele industrie veel te sterk is.

NYD Hoe werkt dat, dat lobbyen? Ik vind dat zoiets mysterieus. Want dat zijn mensen die dan zeggen “yo, roken is echt vet goed voor je” of “yo, fossiele brandstof is echt de shit” en dan is er zo'n politica of politicus die denkt “OK!”. Ik bedoel: “heh??” , hoe werkt dat? Of geven ze geld? Dat mag natuurlijk helemaal niet.

KS Nou ik heb geen geld gekregen (**NYD** Jammer) maar ik krijg wel eens cadeautjes opgestuurd.

ML Om je om te kopen?

KS Nouja, om een beetje *goodwill* te kweken waarschijnlijk. Nee.

NYD Een Tesla...

KS **NYD** (lachen)

NYD Nee, geen Tesla, dat was een grapje, voor de mensen die deze niet snappen.

KS Nee, ja. Een doos stroopwafels krijg ik heel vaak. Ik heb echt zo-veel dozen stroopwafels op mijn kamer staan.

NYD Zijn die dan wel vegan?

KS Nee, ook niet.

NYD *Awkward.*

ML Daar heb je niks aan.

NYD Maargoed, ja hoe werkt zo'n lobby.

KS Het is gewoon. Je krijgt een mailtje, en dan zeggen ze van "hoi, we hebben een interessant idee, daar willen we graag met je over praten" en dan zeg je ja of nee en dan ga je met iemand koffie drinken. Wat de afgelopen drie maanden natuurlijk niet kon, maar..

ML Virtueel koffie drinken?

KS Virtueel koffie drinken en dan heb je gewoon een gesprek en dan hoor je wat zij graag zouden willen zien en in mijn geval als ik dan met wat foutere bedrijven spreek, dan weet ik wat zij willen en waar ik dus heel hard tegenaan moet gaan vechten om ervoor te zorgen dat dat niet gaat gebeuren.

ML Maar, zijn er dan bedrijven die dan denken "Oh Kim van Sparrentak, die ga ik eens even vertellen dat fossiele brandstof de shit is" of wat proberen ze dan..?

KS Nee, dat vertellen ze mij niet per se, dat snappen ze wel dat dat misschien niet zo'n goed idee is, maar ze hebben natuurlijk altijd wel hele goede verhalen, lobbyisten zijn over het algemeen namelijk hele leuke mensen.

NYD Jaa... Gewoon heel *likable*, gezellig..

KS Ja gezellig. "Even gezellig bakje koffie doen". "Even gezellig praatje". Weet je wel. Ik weet nog dat ik met Amazon een keer sprak en ik wilde ze even aan de kaak voelen over hoe ze met hun werknemers omgaan in hun warehouses enzo.

NYD *Spoiler alert*, heel slecht. Héél slecht.

KS Heel slecht. Maar zij hadden, zij dachten ze is groen, dus dan nemen we ook nog even onze groene vertegenwoordiger mee en die komt dan binnen met zijn vouwfiets weet je wel, dat je gewoon ziet van oja, er is hier echt heel goed over nagedacht hoe jullie dit gaan doen. Maar je hebt ook dat ze binnenkomen bij vergaderingen of presentaties. Ik weet nog dat was de allereerste keer dat ik in het Europese Parlement was, dat was in 2009, 2010 denk ik, voor een bezoek en toen ging het over de auto-industrie en toen stond er ook iemand op en die zei "nou, ik wou alleen maar even zeggen dat ik vind dat jullie de auto-industrie hier wel heel negatief afschilderen hoor, we doen wel gewoon heel erg ons best om super duurzaam te zijn vanwege dit dit dit" en toen liep ze weg en toen dacht ik "oh" dit is dus ook een lobbyist. Ja. Dus zo gaan die dingen, maar ja..

ML En, en, en... Want dan willen ze iets op de agenda zetten, of op de agenda krijgen wat zij belangrijk vinden?

KS Of iets stoppen.

ML Of iets stoppen wat zij belangrijk..(**KS** Ja) maar dat willen ze dan, en dat kaarten ze dan bij jou aan zodat jij dat dan weer mee kan nemen..

KS Of ze sturen vast een amendement in, gewoon al helemaal kant en klaar geschreven dat ik dat zo in één keer *plof* kan indienen.

ML Oh ja.

KS Dat doen ze ook. Ja.

NYD Dat moet toch iets van geld achter zitten, ik bedoel.

KS Zij hebben heel veel geld.

NYD Waarom zou je anders.. ja dus het is dan toch een soort afweging van “OK maar als land, belasting of *whatever* is het dan toch beter voor ons als land om toch maar wel weer met die mensen in zee te gaan, ik snap het gewoon écht niet.

KS Nou ja ze dreigen altijd met “ja, maar zoveel mensen gaan hun baan verliezen” ..

NYD Ja, precies.

KS “Zoveel impact gaat dit hebben op de economie”, “Jij bent verantwoordelijk voor duizenden mensen die hun baan verliezen”

NYD Ja dus het komt elke keer weer terug op economie en banen verliezen.

KS Ja. En dan, dan ben jij degene die de slechterik is, want jij het ervoor gezorgd dat al die mensen hun baan hebben verloren.

ML Ja, dus het is echt zo.. Iedereen moet anders gaan denken. Het moet dus niet meer zo zijn van, je hebt je baan verloren, maar we gaan nu nieuwe banen creëren en dit is ook winstgevend, maar die...

NYD Maar je ziet het natuurlijk ook met de boeren die massaal in opstand komen vanwege die CO2 vermindering.

KS Stikstof.

NYD Stikstof.. Logisch want: je bedrijf. Dus ik snap het natuurlijk wel, vanuit hen gezien, maar dan komt er dus niet iets vanuit de politiek van: “maar dit hebben jullie dan”, of “dit krijg je dan”. Daar gaat het dan dus eigenlijk mis.

KS Ik denk.. Er wordt veel te vaak nog vastgehouden aan hoe we nu leven. Zo van “dat moet maar zo blijven”. En ja, dan moeten we niet te veel nadenken hoe die toekomst kan zijn. Terwijl ik zie wel dat áls het ons lukt om klimaatverandering te stoppen en echt een klimaat rechtvaardig systeem [te] bouwen dan wordt het echt veel fijner en veel leuker.

NYD En wat is dan de basis van dat systeem, als je nu zeg maar zo in je vingers kon knippen. Van wat zou er nu dan écht anders moeten?

KS Nou, dan gewoon eigenlijk onze hele manier van leven is dan anders. Is gewoon ook meer in contact met de natuur. Ik denk dat we het allemaal wel een beetje hebben meegemaakt tijdens corona. Zorg was belangrijk. Weinig auto's op straat. Ruimte om in de parken.. Tenminste, ik weet niet, ik woon in Rotterdam, alle singles daar zitten nu opeens allemaal mensen te *chillen* in plaats van op terrassen maar juist gezellig. Je ziet dat er gewoon veel minder vervuiling is, ik weet nog dat in het begin echt iedereen zei, iedereen zich verbaasde over hoe blauw de lucht was..

ML (in fluisterstem) En hoe stil het was.. je hoort geen vliegtuigen.

KS En hoe stil het was en gewoon wat langzamer, maar wel nog steeds prettig. Dat is denk ik hoe het dan gaat zijn. En gewoon, veel minder vervuiling. Minder zorgen ook over gezondheid. Daar heeft het natuurlijk ook veel mee te maken. En het belangrijkste dat we dan daarvoor moeten aanpakken is ervoor zorgen dat de fossiele industrie die nu altijd een streepje voor heeft, die krijgt altijd maar weer voorrang. Van de week hadden ze ook weer in Frankrijk hebben ze een fiets advertentie verboden omdat, op een auto in dat filmpje, zag je fossiele industrie fabriek en dat zou paniek over de auto-industrie creëren, dus dat is dan maar verboden.

ML Dus die wordt de hele tijd een soort van de hand boven het hoofd gehouden? En dat is toch ook want, wat ik ook zo raar vind aan heel corona is dat we, tenminste ik ben er nu echt van doordrongen dat de zorg zo belangrijk is, en dat je ze dan 1000 euro geeft allemaal en dan denkt van en joe.

NYD En applaus hè, ho ho.

ML En applaus. En dat we wel de hele tijd dingen lezen als, nou er gaat 4,3 miljard naar de KLM. Want..

KS Schandalig.

ML Want: banen. En economie. En ik vind het onbegrijpelijk. Ik snap het niet.

NYD Nee, ik snap het dus ook niet. Maar.

ML Ik snap niet waar. Ik snap het wel als je het uitlegt, maar ik snap het niet. Als je als individueel, individuele Nederlander kijkt dan denk je toch..

NYD Waar zijn we mee bezig.

ML Wat zijn we aan het doen?

KS Ik ben niet de politiek ingegaan omdat ik dacht "o dat lijkt me leuk" (lacht) Ik ben de politiek ingegaan omdat ik dit zag en dacht "dit moet anders". En ik ben een van de mensen die daar heel hard voor vecht om ervoor te zorgen dat de politiek anders is, dat de belangen van de fossiele bedrijven niet zo groot zijn en ervoor te zorgen dat we het klimaatprobleem gaan oplossen. En gelukkig zijn er heel veel anderen met mij die dat ook willen.

NYD En dan concreet als luisteraars, of wijzelf als we dus iets willen doen. Er zijn al een paar dingen voorbij gekomen hoor, maar toch nog eventjes.. Wat doen we?

KS Stem op een groene partij. Maak jezelf boos hierover. Laat je horen. Dat hele KLM verhaal, dat is schandalig echt gewoon, laat het ze weten.

NYD Ja, maar hoe laat je het ze weten dan?

KS Je kan mailen, twitteren, gewoon of ja, hopelijk kunnen we ook binnenkort gewoon weer een keer demonstreren, dat helpt natuurlijk ook altijd als het maar gewoon echt met veel mensen ons laten horen. Maar ook Fridays for Future, die organiseren nog steeds, dat is de internationale naam voor Youth for Climate. Die organiseren ook nog steeds stakingen, support hen. Ga met ze in gesprek. Ik bedoel zij zijn zestien, jullie hebben een platform. Zorg ervoor dat hun stem vergroot wordt. En, ja *don't buy the bullshit. Don't buy in* met het hele verhaal weet je wel, Shell die dan zegt, "o maar we zijn echt super duurzaam bezig en kijk hoeveel duurzamer we zijn geworden" want het is gewoon niet waar.

NYD En het 'greenwashen' wat ze doen dan, toch. Ze hebben, het is denk ik misschien al een jaar geleden had je een of andere campagne dat dan twee bekende Nederlanders dan zo duurzaam mogelijk gingen reizen (KS met een auto (lachen)) Dat je denkt van "wat" en waarom verbindt je in hemelsnaam je naam hieraan als bekende Nederlander, hier zit heel veel geld in, dit is allemaal weer, maar het werkt waarschijnlijk wel voor sommige mensen die denken het valt allemaal wel mee. Niet daarin trappen.

ML Het valt niet mee.

KS En vergeet niet het feministische perspectief. Één voorbeeld vind ik nog steeds, echt ik begrijp het niet, het is overal te wereld werd Nederland bejuwelt, want wij hebben de allergrootste fietsenstalling ter wereld, namelijk in Utrecht Centraal. Ik weet niet of jullie daar 's avonds wel eens doorheen zijn gefietst, ik voel me er totaal onveilig. Er zijn alleen maar hoekjes waar mensen zich achter kunnen verstoppen, het is er best wel donker, en dan denk ik is er nou niet één feminist geweest die eventjes haar hand heeft opgestoken, of zijn hand dat zou ook fijn zijn, een keer, en heeft gezegd, misschien moeten we er ook voor zorgen dat dit een prettige

fietsenstalling is en niet alleen maar 'de grootste ter wereld' en daarmee laten zien dat we duurzaam zijn terwijl.. Ja dus, allemaal dat soort zaken, daar moeten we onze ogen ook niet voor sluiten.

NYD: Ja. En dan. Ook nog even over dat veganisme of dus minder kopen, daarvan zeg je dus ook van probeer het te doen (**KS:** uhuh). Zijn wij slechte feministen als wij dat dan dus niet doen?

KS: Nee (haha)

ML: Het is maar een vraag, maar wel fijn om te weten.

KS: Dat vind ik persoonlijk best wel onzin want volgens mij als jij al bewust bent over wat je doet dan doe je al je best, en weet je, zoals ik al zei je leeft in een totaal niet feministisch, niet duurzaam systeem. Je kan er echt niks aan doen dat je dan niet perfect kan leven, als je er in zit.

ML: Dus dat schuldgevoel dat ermee gepaard gaat houd je dan alleen maar tegen om dingen in beweging te krijgen. Omdat je de hele tijd het gevoel hebt dat je het niet goed bezig bent en je misschien nog niet uit mag spreken 'want'. En dat is natuurlijk helemaal niet het geval.

KS: Nee, precies. En eh, om het cirkeltje even rond te maken, er zijn natuurlijk kleine stapjes die je kan nemen, die juist wel veel impact hebben zoals overstappen naar een andere bank (lacht).

ML: Ok. Ok (lacht).

KS: Dus eh ja.

ML: Stap 1: andere bank

KS: Weet je, een keer een glas melk laten staan is goed, maar dat heeft daar heeft de bank echt last van en daar heeft het systeem dus echt last van als je dat doet,

dus ja dat helpt al. En ga een keer met de trein op vakantie. Ik ben vorig jaar met de trein naar Istanbul gegaan. en dat was echt super tof.

ML: Ai lof de trein, echt enig.

KS: Probeer het uit. Duurzamer leven. Het is leuk.

NYD: en dus vooral van je laten horen en het systeem veranderen. Klinkt wel echt groot hoor. Ik denk dat dat mensen tegenhoudt. Het klinkt te groot om impact te maken. Maar dat moet dus niet, het moet niet, maar het is zo.

KS: Maar we staan toch ook met zijn allen op de women's march omdat we het systeem willen veranderen?

NYD: Dat klopt.

ML: Dat is ook zo. Maar het is dan sta je er en dan opeens merk je hoeveel mensen er zijn, maar als je dus weet ik veel op social media je uitspreekt ofzo, dan heb je je bubbel die allemaal reageert met 'oh wat erg' enzo, maar dan heb je niet het idee dat het iets verandert. Al..., ja.

NYD: Maar alle beetjes helpen.

ML: Alle beetjes helpen ja..

KS: Precies..

NYD: Maar stem vooral groen, dat is denk ik ook al..

KS: Ja, dat gaat wel echt verandering brengen, we zien nu ook in Duitsland dat de groenen echt al veel groter worden en dat het nu al invloed heeft op de manier waarop zij kijken naar de klimaat. Dus dat is gewoon een partij die klimaatverandering gewoon hoog in het vaandel heeft staan, is gewoon heel belangrijk om in ieder geval vanuit de politiek het systeem aan te passen,

NYD: Ja en je kan je natuurlijk ook nog aansluiten bij allerlei toffe initiatieven, want jij noemde net als de 'Fridays for Future' voor jonge, vooral voor jonge mensen, maar

ik ben nu een naam vergeten *oh my god* jij weet wel wat ik bedoel, die echt super coole rebellion mensen.

ALLEN: “*Extinction rebellion!*”

KS: Goed voorbeeld. Als je iets minder radicaal bent kan je ook bijvoorbeeld vrijwilliger worden voor Greenpeace of Milieudefensie.

ML: Doneren kan ook altijd natuurlijk.

KS: Extinction Rebellion en bijvoorbeeld Code Rood doen aan burgerlijke ongehoorzaamheid, als jij je daar niet comfortabel bij voelt moet je dat vooral niet doen en dat is volgens mij het allerbelangrijkste. Iedereen heeft een rol in de klimaatbeweging. Net als in de feminisme beweging, jullie maken een podcast, andere mensen die ....

NYD: ... vervangen straatnaam bordjes,

KS: Precies *anything*. En hetzelfde geldt voor de klimaatbeweging, we hebben de wetenschappers heel hard nodig die het eventjes de cijfers heel goed op een rijtje kunnen zetten, dan heb je ook weer de mensen nodig die dat duidelijk en leuk kunnen vertellen. Heel belangrijk. Je hebt de politici nodig, die vooraan willen staan. Maar goed daarachter zitten ook weer beleidsmedewerkers die juist alles tot in de puntjes lezen en dat heel goed kunnen samenvatten. Je hebt de mensen nodig die op hele creatieve manieren dingen kunnen laten zien. Dus vind je eigen rol en probeer op die manier gewoon samen te werken en ik kan je vertellen dat ‘samen’ proberen, want je hoeft het niet in je eentje te doen, je kan kleine dingen doen in je leven, maar samen proberen om dat systeem aan te pakken, dat is gewoon ook heel erg leuk.

ML: Daar krijg je ook energie van, want dat is ook wat er gebeurt tijdens zo'n demonstratie, dat je echt denkt, mijn god we staan hier met zijn 40.000, dit is geweldig.

KS: Er 'gebeurt iets'

ML: Ja.

KS: Enne als je dan specifiek met gender en klimaat dan heb je dus the fossil free feminists bijvoorbeeld, in Amsterdam. Maar je hebt heel veel organisaties. En weet je, op elk niveau moeten we ons veranderen. Dus je kan ook een keer als je ziet dat het klimaat op de agenda staat, en je vindt het leuk om een speech te houden, als je dat tof vindt, dan kan je bijvoorbeeld ook bij de gemeenteraad gaan inspreken om te vragen of ze de klimaatcrisis uitroepen met bepaalde punten om waar ze dan naartoe gaan werken. Of jezelf kan..

ML: Maar hoe zie je dan of klimaat op de agenda staat?

KS: Dan ga je naar de website van de gemeenteraad en dan kijk je wat er op de agenda staat.

ML: Wat er wordt besproken, daadwerkelijk.

KS: Wat er wordt besproken. Ja. En dan kan je dus naar de gemeenteraad toe. Nu waarschijnlijk weer even niet met corona, maar normaal gesproken, kan je dan naar de gemeenteraad toe en dan vraag je gewoon hoi, en dan krijg je gewoon een paar minuten spreektijd. En dan kun je zeggen.. Desnoods kan je elke gemeenteraadsvergadering gaan en elke keer zeggen, hoi klimaat heeft een probleem, een beetje crisis, misschien ehh zou je er wat aan kunnen doen. Dat zou ik best fijn vinden, en toekomstige generaties nog meer.

ML: Joeeee

KS: Doei. Ja!

NYD: En op school en op werk kun je natuurlijk ook zeggen van 'geen vlees' meer tijdens de lunch, of geen vlees meer tijdens de borrels ofzo kan je dan..

KS: Of kijken of je, als je weet dat er veel CO2 uitstoot komt vanuit je bedrijf dat ze bijvoorbeeld *carbon credits* kopen, of dat soort dingen.

NYD: Is dat iets dat werkt, je hebt dat als je vliegtickets koopt kan je toch eigenlijk zeggen 'ik plant een boom'

KS: Ja, dat is, daar moet je altijd heel erg mee opletten want, natuurlijk zit daar ook weer een heel verdienmodel achter zoals dat er bossen worden gepikt van inheemse volkeren. En dat soort zaken.

NYD: Ja, ik dacht ook wie plant dan die boom en hoe zit dat dan.

KS: Maar je hebt bijvoorbeeld ook dat je ervoor kan zorgen dat er *carbon credits* worden opgekocht en vernietigd. Dat zijn vanuit binnen het emissiehandelssysteem heb je bepaalde waardebonnen voor CO2 uitstoot, daarover wordt onderhandeld. En jij kan ook via bepaalde websites kan jij dan zo'n waardebon kopen en er gewoon voor zorgen dat die vernietigd wordt zodat niemand die CO2 meer mag uitstoten.

NYD: Ohhh dat klinkt ook heel *nice*. Tof.

ML: Dat is interessant.

KS: Ja.

ML: Dan moeten eigenlijk die K-pop mensen, die zo massaal...

NYD: Die hebben alle *power*. Alle *interwebs power*. Die kunnen het misschien wel even fixen. Mocht je luisteren.. precies.

KS: Dus bijvoorbeeld carbon killer is een van de Nederlandse..

ML: *Carbon.. killer?*

NYD: Dank je wel. We moeten aan het werk, denk ik.

KS: Ja, ik heb het idee dat ik jullie een beetje overspoeld heb met heel veel informatie.

NYD: Er is ook gewoon heel veel. Goed om met onze neus op de feiten..

ML: Het is een beetje vergelijkbaar met die *fast fashion* aflevering, dat ik dacht 'nee, dit gaat niet goed'

NYD: ..veranderen.. ja...

[Tune..onderbroken]

KS: We moeten het ook nog even hebben over mannen.

ML: Ohhhh mannen..

ALLEN: (lachen)

KS: Nou eigenlijk over wat de maatschappij mannen verteld. Volgens mij hadden jullie het hier al een keer over, de barbecue saus. Voor 'echte mannen'.

ML: Want échte mannen eten vlees.

KS: Ja, want echte mannen eten vlees. Echte mannen willen een grote auto. En maar dat houdt mensen daadwerkelijk tegen om.. Je had laatst ook weer zo'n reclame. Oh dat is de reclame die hoort volgens mij bij die barbecuesaus, waarin Jan Kooiman met een groentespies loopt en Sylvester Stallone volgens mij dan die groentespies uit zijn handen slaat, want een echte man eet vlees.

[TOF SAUSJE TUNE]

ML: Wat disturbing.

KS: Ja, maar dat helpt natuurlijk niet. Ook om er voor te zorgen dat mensen zich comfortabel voelen. Bij duurzamer gaan leven. Dus dat is wel iets denk ik wat ook heel belangrijk is om je te realiseren dat de manier waarop wij naar sommige dingen

kijken, als iets wat 'goed' is en 'stoer', dat dat wel slecht is voor het klimaat. En dat vind ik dus echt niet stoer.

NYD: Dus dit is eigenlijk die *toxic masculinity* die dan om de hoek komt kijken, ook nog rondom klimaat.

KS: Ja, en daarom zie je ook heel vaak dat een van de eerste dingen waarover het gaat is dan de coole elektrische Telsa, in plaats van 'de fiets' die gewoon die veel duurzamer is. Maar vrouwen fietsen meer dus dat is niet cool ofzo. Maar ja. Dus ja, dat soort zaken zijn ook wel heel belangrijk en we moeten echt een feministischere maatschappij, gaat er ook echt bij helpen om duurzamer te worden en Mary Robinson, de eerste president, vrouwelijke eerste president, die heeft dus op een gegeven moment gezegd van. *Climate change is a man-made problem with a feminist solution*. En dat is volgens mij iets wat belangrijk is om in de gaten te houden. En met 'man-made' bedoelt ze dan natuurlijk 'mensen', niet alleen maar mannen.

NYD: Maar wij bedoelen wel mannen, misschien.

ALLEN: (lachen)

ML: Ik wou net zeggen.

KS: Het zijn wél de mannen die de fabrieken hebben gebouwd en hebben besloten dat er een Shell moest komen enzo..maar.

ML: (grappend) de wortel van het kwaad, ik hoor het al.

KS: Heb ik niet gezegd.

ML: Ik ook niet.

NYD: Nou, nog meer werk aan de winkel.

ML: Dank je wel.

[TUNE]

ML: Dan komen we nu bij de rubriek der rubrieken. De Damn Honey 'Yes' en 'No'.
Nydia, wat is je Damn Honey No!

NYD: Ja, lang en breed al uitgemeten op Instagram, maar ik ga het hier toch eventjes benoemen. Één omdat ik weet dat we luisteraars hebben die niet op Instagram zitten, twee omdat ik denk dat deze boodschap echt niet vaak genoeg kan herhalen, al helemaal omdat het zomer wordt/is. Is?

ML: Het is al een tijdje zomer.

NYD: Sorry. Een paar dagen lekker weer. Ook wel bikini weer zoals sommige mensen dat dan noemen. Want waar ik het over wil hebben is *body shaming*. En waarom wij het op Instagram daarover gehad hebben, kwam door een artikel van Linda.nl. Dus de website die bij het blad hoort. en wat zij hadden gedaan was een artikel publiceren waarin stond van 'nou, mensen, we hebben nu toch zoiets fantastisch', je hoeft niet meer te diëten, je kan tegenwoordig je lichaam gewoon *shapen* wanneer je naar het strand gaat. Dus je hoeft er geen ijsje minder om te eten, je kan je gewoon van top tot teen ondersmeren met make-up en nou je zwangerschapsstriemen gaan er niet van weg, en je te brede heupen en te brede dijen, het is niet een daadwerkelijke oplossing voor dit verschrikkelijke probleem dat je lichaam heet. Maar. Het is in ieder geval een manier, zodat je je toonbaar. Zodat je het strand op mag. Zoiets was de insteek.

KS: Maar dan kan je toch niet zwemmen?

ML: Daar gaat het ook niet om.

NYD: Nee, dat klopt.

ML: Het gaat erom dat je gezien kan worden, want anders kan je überhaupt niet naar het strand, Kim.

KS: Ohhh *stupid me*.

NYD: Èn. Dit artikel is natuurlijk heel stom. Ik denk dat heel veel mensen meteen zullen zien, hier gaat echt iets fout. Want kijk, je lichaam shapen. Helemaal leuk. Als jij dat kan. Echt. Ik kan het alleen maar heel knap vinden. Want het lijkt me onwijs moeilijk een groter decolleté op je lichaam te schilderen of je heupen...

ML: Echt wel knap.

NYD: Ja, het is gewoon knap om te doen. Weet je. Dus als je daar een artikel over wil schrijven. Net als je gezicht shapen. Ik kijk ook echt met liefde naar Nikkie Tutorials als zij haar gezicht aan het shapen is, dus dat is niet mijn probleem met dit stuk. Het probleem met dit stuk is dat ze doen alsof te brede heupen bestaan en dat als je ze hebt dat dús lelijk is. Er wordt ook geen vraagteken bij geplaatst. Het is gewoon: zwangerschapsstriemen? Lelijk. Striae? Lelijk. Weet je. *Anything* wat eh. Alles wat niet het ideale schoonheidsbeeld is, wat wij van alle kanten opgedrongen krijgen, is lelijk. En dat beeld zien we overal om ons heen, en dat zien we echt al decennia om ons heen. Dus dan gaat het over slanke vrouwen. Vaak wit. Lang haar. Niet pluizig. Wat heb je nog meer? (**ML:** Witte tanden) Geen zogenaamde oneffenheden, wat we ooit geleerd hebben. Geen sinaasappelhuid of cellulite. Echt nog voordat ik wist wat het was, zat ik vroeger toen ik denk ik een jaar of vijftien was al mijn benen zo, mijn dijen samen te knijpen voor de spiegel om te kijken 'heb ik dat?' Is dit het? Of niet? Moet ik nu een cremetje gaan smeren en volgens mij heb ik ook al anti-cellulite crème gesmeerd toen ik vijftien, zestien was.

ML: Ik heb liters gesmeerd en ook anti-striae crème.

NYD: Ja. Dat is een probleem. En dat de Linda daar dan het opschrijft is niet zo heel slim van ze, maargoed het is eigenlijk maar een heel klein onderdeel van het probleem, want het probleem is *everywhere*. Vrouwen onderling vertellen het ook aan elkaar he. Dus we zeggen ook tegen elkaar van 'oh my god, durf jij nou buiten met je striae na je zwangerschap? Wat dapper van jou' alsof het een soort van heel bijzonder is, of moeders die tegen hun kinderen zeggen. Nee, ik ga niet mee zwemmen want ik durf niet in badpak. Of mensen die elkaar gewoon keihard aanspreken van 'jij moet je wenkbrauwen epileren', 'jij moet je gezicht make-uppen', 'jij kan niet nu mee naar buiten'. Dit is een enorm probleem wat we echt aan moeten pakken, want generatie na generatie leren we 'jij bent lelijk, jij mag er niet zijn, jij moet je kut voelen over je lichaam'. en ik ben er zo fácking klaar mee. Het is echt. Ik word zo. Nou, net als klimaat. Al die grote. Waarom doen we het onszelf aan, waar zijn we in hemelsnaam mee bezig?.

ML: Dit is weer zo'n voorbeeld van zo'n groot systeem waarvan je dan echt denkt: "hoe de fuck ga ik dit dan aanpakken" want ook hier speelt geld dan weer een rol (**KS:** heel erg) en willen mensen producten verkopen (**KS:** ja daar zit het hem in hè) en met onzekerheid valt gewoon zoveel geld te verdienen. En dan heb je dus ook dat er dan af en toe een artikel verschijnt met 'hou van jezelf' of *body positivity* zus en zo en dat is allemaal leuk en aardig maar dan leg je de verantwoordelijkheid heel erg bij een individu. Zo van, nou we vertellen jou je hele leven lang 'jij bent lelijk' maar hou van jezelf. En dat is gewoon niet een verantwoordelijkheid die je daar kan leggen.

NYD: Nee, niet bij de mensen zelf. Klopt.

ML: Nee.

NYD: En dat was dus ook wat er bij Linda gebeurde, want nou we werden gebeld door de hoofdredacteur, van nee ik kan natuurlijk echt niet dat stuk lalala. Artikel verwijderd. Maar vervolgens *ownen* ze niet dat het artikel verwijderd is. Zeggen ze er niks over. Ze wilden ons wel interviewen, dus wij dachten nou dan kunnen wij uitgebreid uitleggen wat er nou niet ok is, en wat er moet veranderen, namelijk het systeem, en uiteindelijk schrijven ze in het interview: “Vijf tips van Damn Honey hoe je nou écht van jezelf kan houden’. Terwijl, wij kunnen je elk jaar opnieuw, ik kan jou elke dag opnieuw vertellen hoe jij van jezelf kan gaan houden. Namelijk, masturberen. Een van onze toptips. Namelijk, ga jezelf niet staan haten voor de spiegel. Luister Lizzo. Lees Damn Honey. weet je, ik kan dit elke keer weer vertellen. Ik kreeg ook heel veel DM’s van mensen die stuurden van ik heb een vriendin die niet in badpak wil, wat kan ik doen? Ja, ik kan wel elke keer zeggen ‘houd van jezelf’ maar het systeem moet veranderen. Dus..

ML: De volgende generatie moet gewoon niet eens meer met deze *shite* in aanraking komen. Je moet gewoon niet opgroeien met het idee dat je niet ok bent zoals je bent.

NYD: Ja, dit is gewoon ook allemaal weer kapitalisme. Dus dit komt ook weer mooi terug op waar we het net over hadden.

KS: Zie je. We hebben een feministischere maatschappij nodig dan wordt alles beter.

NYD: Ja. Het is echt zo. Maar nog heel eventjes dus voor alle mensen die nu luisteren en zich nog steeds heel kut voelen over hun lichaam: het is niet jouw schuld, je hoeft je niet schuldig te voelen over dat je je kut voelt in je lichaam, want dat komt er nu weer overheen met *body positivity of neutrality* dat je je schuldig gaat voelen dat je je lelijk voelt, terwijl dat niet jouw schuld is, want systeem maar ik hoop wel echt dat het je lukt om dat los te laten. Toch?

ML: Ja.

KS: Ik heb een keer een workshop met jullie gedaan en toen gingen jullie aan mensen, moest je aan degene die naast je stond vertellen wat je mooi aan diegene vond. Dat was zó fijn. Dat is wel een goede om te doen met je vrienden. Dat je eventjes met elkaar, wat vind je nou echt, en gewoon eventjes heel duidelijk aanwijst van, dit is heel mooi aan jou, en je lacht zo blij en je ogen stralen zo fijn. Dat je gewoon eventjes die boost krijgt.

NYD: En ook om die schaamtes open te gooien. Want als je het dus met vriendinnen hebt over 'hey, we gaan zometeen zwemmen, en ik vind altijd zo mijn bikinilijn, ik krijg hem niet glad', of whatever weet je wel, wat ook jouw issue is, want ik denk dat iedereen wel iets kan bedenken wat 'ie lelijk vindt aan zichzelf. Is het weer opengegooit. En dan is het ook weer van, o ja dat heb ik ook. Ik heb ook die gevoelens, wat rot, wat stom dat het ons zo tegenhoudt eigenlijk.

ML: Ja, want anders denk je ook maar weer dat je in je eentje je aan het zelfhaten bent. En dat je de enige bent, terwijl iedereen heeft dit. (Anderen: ja, precies).

NYD: Enne, we hebben aan de hand van het Linda stuk een zwem, een feministisch zwemclubje, één ochtend gehad. Om 8:15 doken wij het water in met een groep van ongeveer 15 mensen. Zonder mensen die gingen zeggen, jij ziet er niet uit, ofzo, wat normaal zou moeten zijn maargoed, het is helaas niet normaal. en bij een volgende hittegolf hopen we ook weer zoiets op te zetten en hopelijk ook groter. Dus door heel Nederland, overal. Feministische zwemclubjes zonder *bodyshaming*.

ML: Ik kan wel janken.

NYD: Ja, Damn Honey Yessss.

ML: Ja. Eh. dit wordt een beetje een treurige aflevering, maar mijn damn honey yes is een Netflix tip, maar ik heb dus niet het gevoel dat ik zomaar een Netflix tip kan

geven zonder even aan te stippen wat er nu aan de hand is rondom Netflix. Namelijk dat ze een film hebben uitgebracht die op zijn zachtst gezegd kut is, ik wil even een kleine *trigger warning* geven, want dit gaat over seksueel grensoverschrijdend gedrag, dus als je dit niet wil horen, klik even door. Er is een film verschenen op Netflix en die heet '365 Days' en ik heb hem zitten kijken en ik denk dat ik hem het beste kan beschrijven als een soort fucked up versie van Beauty and the Beast. Het gaat over Laura en zij gaat op vakantie in Italië en zij wordt ontvoerd door een klaphark genaamd Massimo en Massimo is hoofd van de maffia. Hij is steenrijk, doet allemaal dingen die eigenlijk niet door de beugel kunnen. Zoals, ik noem maar wat, mensen doodschieten. (NYD: Of mensen ontvoeren) Ja, dat ook. En zeg maar, zij is zich er bewust van dat hij dat doet, en hij wordt tegelijkertijd heel erg neergezet als een soort van toch *the good guy*, of in ieder geval 'de gekwelde man', ik heb geen idee. En nou, hij is dus geobsedeerd door deze Laura, want. Om totaal onduidelijke redenen was haar gezicht het laatste wat hij zag, toen hij jaren geleden bijna dood ging. En sindsdien spookt haar gezicht door zijn hoofd en heeft 'ie portretten van haar hangen in zijn huis, en is hij op zoek naar haar en zij gaat dan op vakantie en hij ziet haar dan door de ramen van zijn auto ziet hij haar en hij denkt *oh my god* dit is 'r en dan ontvoert hij haar uit haar hotel. Hij drogeert haar en hij ontvoert haar en dan vervolgens wordt ze dus wakker in zijn paleis. Zijn kasteel, hij heeft 3800 huizen en het is gewoon een hele rijke man en dan wordt ze wakker daar en dan zegt 'ie. Hoi dit is het verhaal, hier heb je 365 dagen om verliefd op mij te worden. (NYD: ah vandaar die titel. Ok ja ja). En gentleman als hij is belooft hij haar ook om geen seks met haar te hebben tenzij ze erom vraagt. Maar ze mag dus niet weg, ze moet doen wat hij zegt, ze wordt constant bewaakt, ze heeft geen bewegingsvrijheid en is dus ook totaal financieel afhankelijk van hem. (NYD: Echt de ideale omstandigheden om

heel erg verliefd te worden) Sowieso begrijp ik het niet, want deze man is super knap en hot en rijk. Waarom de fuck zou je iemand moeten ontvoeren. Ik bedoel dat is sowieso al heel onduidelijk. Maar en zij is ook nog aan het begin van de film, is zij een hele, een carrièrevrouw. Maar die carrière heeft het.. speelt de hele film geen rol meer. Ze is compleet financieel afhankelijk van hem (NYD: (sarcastisch) Ja, ze heeft nu een man, waarom zou je dan nog een carrière nastreven) Maar dat is het rare in deze film ook. En dus daarna een hele bizarre reeks van ontwikkelingen waarin de ontvoering een soort *slapstick* achtig ding wordt. Namelijk zij daagt hem dan de hele tijd uit. en ze krijgt make overs. Echt zegt maar, letterlijk dan komen er twee van die, gay best friends achtige types komen dan haar een make over geven ook en met make up en kleren en het worden met een grappig muziekje erachter en het is zeg maar, het wordt echt neergezet als comedy of een soort van een romantische comedy, maar dan waar ontvoering een rol speelt. En. Dan zet zij op gegeven moment zich over al haar bezwaren heen betreft zijn mensen ontvoeren en mensen doodschieten acties en dan besluit ze dat ze ook.. Dat ze hem wel wil en dan hebben ze heel lang hele ruige seks op een boot. Dat is het enige echt wel leuke om naar te kijken best. En dan worden ze na nog geen twee maanden, dan gaan ze met elkaar trouwen. Ja, dus dat is dan het einde. Sorry voor de spoilers. En ehm, de probleem met deze film is dus dat het. Seksueel geweld en misbruik romantiseert. Het wordt echt neergezet als iets ik weet het niet, iets naastgevenswaardigs (??? :)) ofzo en..

NYD: Maar de seks die ze hebben, wat je nu dus omschrijft, is niet met haar consent dan?

ML: Dat is wel met haar consent, maar het ding is, ik denk dat mijn grootste probleem met deze film is dat het suggereert dat je een soort van achteraf consent

kan geven. Er is namelijk een scene en dat is helemaal aan het begin, waar een stewardess nogal hardhandig door hem wordt gedwongen hem oraal te bevredigen en nou, dus zeg maar haar tranen lopen zeg maar over haar gezicht omdat ze zo, hoe noem je dat, *head fucked* wordt, en dan. Als die scene is afgelopen dan zie je haar gezicht terwijl ze wegloopt en dan veegt ze haar mascara, uitgelopen mascara weg en dan glimlacht ze. en daarmee wordt een soort van gesuggereerd dat zij het ook leuk vond, terwijl er niks aan die scène laat zien dat zij het leuk vond of dat ze toestemming gaf daarvoor. En eigenlijk vind ik die hele film dus een beetje soort van dat. Van: op het moment dat het lijkt alsof ze ervan geniet of van genoten heeft achteraf, dan kán het geen verkrachtigng zijn dan kan het geen seksueel geweld zijn. En dat maakt deze film gewoon best wel kut en ik kan me voorstellen dat als je een nare seksuele ervaring hebt gehad, of als je zelf een survivor bent van seksueel geweld, dat het super triggerend is. Ook omdat het nu echt wordt neergezet als een raar sprookje. Een twisted sprookje. Er gaan nu ook al allemaal filmpjes al rond op TikTok van meisjes die dan blauwe plekken tekenen en zeg maar nadoen hoe zij dan ontvoerd wordt, want het is echt een soort van (...) ding en je kan nog zeggen van ok, het is een film. En iedereen zijn fantasieën. En ik zou het daar mee eens zijn, als deze maatschappij een gezond beeld had van wat seks en wat consent is.

NYD: En specifiek BDSM dan misschien ook.

ML: Ja. Inderdaad BDSM. En dat we daar een gezond beeld van hebben en dat we mensen ook lekker hun grenzen aan te geven enzo. Maar dat gebeurt allemaal niet en als je dan kijkt naar dat 1 op de 10 vrouwen verkracht wordt in haar leven. En dat het dus super moeilijk is om sowieso, als je al aangifte gaat doen, krijg je te maken met wantrouwen, je wordt niet geloofd. Of er is niet genoeg bewijs, want in Nederland is het zo, op het moment dat je geen blauwe plekken hebt of geen 'nee'

roept dat je dan dus, dat het dan heel moeilijk is om een dader ook daadwerkelijk zijn straf te laten krijgen.

NYD: Ja, en 1 op de 5 jonge mannen, was net een onderzoek naar buiten gekomen, die vind het verzachtende omstandigheden als er geen 'nee' is gezegd. ook al is er dus wel verder duidelijk dat er geen consent is, vinden zij het verzachtende omstandigheden bij een verkrachting. Want het is gewoon een verkrachting.

ML: En als dat de tendens is in de wereld, dan denk ik niet dat Netflix zo'n film uit moet brengen. Want het gaat gewoon niet helpen. Want het is nu al fucked up. Dit fix eerst je shit en als je dan nog steeds je fantasie hebt, breng vooral een film uit, maar dit is niet ok.

NYD: We kregen trouwens een tip, ik denk van de makers zelf. Maar, meet de Kinksters, dat is een Nederlandse podcast over BDSM, die wel dus daar goed over dingen kan uitleggen. En het schijnt dat een Netflix serie 'Bonding' dat ook doet. Ik heb dat allebei zelf niet geluisterd of gezien maar goed mocht je dus geïnteresseerd zijn, ga dan niet die film zien, die 365 Days, maar..

ML: Of misschien alleen die scene...

ALLEN: lachen

NYD: En het minst feministische van Marie Lotte de volgende aflevering... Nee ok, maar ga door naar je yes.

ML: Oja de yes. Nou. Eventjes de boel positief afsluiten, dat is de documentaire ook op Netflix dus, 'Disclosure'. En Disclosure is een documentaire die gaat over de representatie van trans mensen in de media. En meer dan ooit hebben we duidelijk hoe belangrijk representatie is. In de docu zijn de trans mensen zelf aan het woord en zij vertellen dus in de eerste plaats over wanneer zij op tv iemand zagen die leek op hen. Waarin ze zich konden herkennen. En ja, het verdriet en de pijn die ermee

gepaard gaat als vervolgens dat personage dus wordt neergezet als iemand om te lachen weet je wel. Een soort van man in een jurk. Of iemand voor wie je bang bent, want in veel films worden trans mensen ook neergezet als psychopathische moordenaars. In ieder geval, door de media wordt heel erg verteld hoe je erop moet reageren. In de docu zeggen ze dan van, 80% van de Amerikanen hebben geen trans mensen in hun omgeving, om zegmaar te weten wie trans mensen zijn. Om een echt beeld te krijgen. Dus je hebt alles wat je dus van transgender personen weet heb je dan van de tv die vervolgens dus die mensen neerzet alsof ze niet goed bij hun hoofd zijn en of je erom kan lachen of psychopathisch zijn. En dat doet gewoon heel veel pijn en dan is het heel fijn om dus in de docu hen te horen praten wat dat met je doet, maar ook wat het effect erop is en het zijn ook gewoon zulke slimme mensen in die zo mooi kunnen verwoorden hoe belangrijk representatie is en waar het allemaal vandaan komt. En ergens in de serie vroeg iemand zich af of al die films, die ze dus noemen want je ziet de hele tijd kleine stukjes van films waar ze dus worden neergezet, of al die films wel gemaakt zijn met trans mensen in hun achterhoofd, dat is natuurlijk een retorische vraag want dat is niet zo. Maar dat is best wel heel erg pijnlijk. Ja, enne.. ja. Nouja, dat was het. Ga die docu kijken want het is prachtig en we hebben gewoon ook een completer beeld nodig van transgender zijn. Dat was het.

NYD: Ik ga hier ook gewoon nog een podcast tip aan toevoegen. De Genderkwiebus Podcast van Nanoah. Nanoah heeft een serie gemaakt, of die is daar mee bezig, met gender voor dummies. Dus als dit allemaal nog termen zijn waarvan je denkt, 'waar hebben die mensen het over' of als je bijvoorbeeld wat meer wil leren omdat je voor de klas staat en iets wil uitleggen, ga de Genderkwiebus podcast luisteren.

ML: Echt heerlijk.

NYD: Het is heel fijn, ja.

KS: Ik had ook nog een yes. Want twee weken geleden is het in het Europees Parlement een resolutie aangenomen over racisme die best wel progressief was, maar tof daaraan is dat er expliciet in staat dat we blackface, dus zwarte piet, afkeuren, en dat vond ik wel echt een yes.

NYD: Maar wat is dan vervolgens de daadwerkelijke.. hoe is de uitwerking dan? Dat je iets afkeurt is meer een soort van statement.

KS: Het is een statement inderdaad. Je kunt het niet.. je kunt het niet verbieden vanuit het Europees Parlement, maar er zijn wel echt hele stevige oproepen gedaan om er voor te zorgen dat het institutioneel racisme in elk geval binnen de Europese instituties wordt aangepakt. Dus dat is tof.

NYD: Ok. Dat is wel een stap. Zometeen is ook het racisme debat in de Tweede Kamer. Voor mensen die dit luisteren, dan is het al geweest, maar ja. Ook daarover blijf mensen oproepen om je er over uit te spreken. Uiteraard.

[OUTRO TUNE]

ML: Dit was aflevering 46 en mensen, we gaan de zomerbreak in. Dus de komende tijd zul je het even zonder ons moeten roeien. Luister in de tussentijd lekker naar Fufu en Dadels, naar Dipsaus, naar Eeuw van de Amateur, naar Ziek de Podcast, Polititia, de PoliamPodcast, Ongehoord of een van de vele andere toffe dingen die gemaakt worden zoals bijvoorbeeld de Genderkwiebuspodcast.

NYD: Ja, of dus Meet de Kinksters, vandaar al mijn stiekeme tip want ik dacht ik moet die mensen alvast een beetje gerust houden als wij er even een paar weken niet zijn.

ML: En Kim bedankt voor je komst.

KS: Ja, heel erg bedankt!